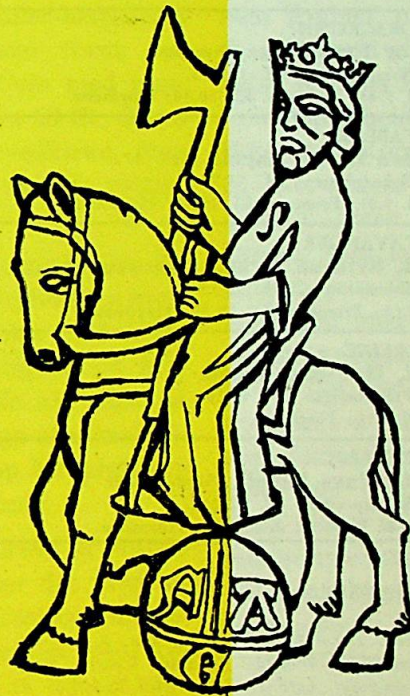

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

15. OKTOBER 1953

A V I N N H O L D E T :	NR.
EN MERKESDAG - OSLO KATOLSKE BISPEDØMME	38
GJENNOPPRETTET - TYRKERNE EROBRER KON-	
STANTINOPEL - FORFØLGELSEN I POLEN - DET	39
FREMTIDIGE EUROPA-PARLAMENT - LITTERATUR	

NESTE NUMMER KOMMER 29. OKTOBER 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neubergrgt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchausseen 52, Smeistad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 18. OKTOBER (21. sønd. etter Pinse): *Lukas evang.* Ep. II. Kor. 8, 16—24.
Ev. Luk. 10, 1—9. *Mandag:* Peter fra Alcantara, bekj. *Tirsdag:* Johannes Cantius, bekj.
Onsdag: Hilarion, abbed. *Torsdag og fredag:* Ferialdager. *Lørdag:* Erkeengelen Rafael.

SØNDAG 25. OKTOBER (22. sønd. etter Pinse): *Kristi Kongefest.* Ep. Kol. 1, 12—20.
Ev. Joh. 18, 33—39. *Mandag:* Evarist, pave, mart. *Tirsdag:* Vigilien for apostl. Simon og Judas. *Onsdag:* Simon og Judas, apostl. *Torsdag og fredag:* Ferialdager. *Lørdag:* Vigilien for Allehelgensfest.

SØNDAG 1. NOVEMBER (23. s. etter Pinse): *Allehelgensfest.*
Kirkekollekten på denne dag tilfaller bladet «St. Olav». Kan også sendes direkte på girokonto nr. 15986.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag:
Kl. 9—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert
postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften
ukene før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagsside).

Presis innbetaling av kontingenten
medfører store lettelser for
ekspedisjonen!

**Hovedkomiteen for katolsk
flyktningearbeid**

Husk våre flyktninger med pent brukte
klær og sko!

Har De overskudd av bilder med
religiøse motiv, krusifikser, rosen-
kranser o. l. tar vi også gjerne imot!
Kan leveres i resepsjonen:

*St. Josephs Institutt,
Akersv. 4, Oslo.*

Vakkert, fargert prospektkort med vår
bysantinske ikon:

VÅR FRUE HEDAGOTRIA

kr. 0.40, større antall kr. 0.30

*Det katolske sokneprestembete
Haraldsgaten 21, Haugesund*

Værelse med full pensjon

ønskes snarest av litauisk, katolsk,
mannlig flyktning, 44 år. Helst hos
katolsk familie. Sikker betaler.

Alle henvendelser
tlf. 41 64 50, frk. Myklebust,
Det Norske Flyktningeråd.

LEGEMIDDEL

Ved B-vitaminmangel —

AFI-B-TOTAL
tabletter

med de viktigste komponenter i B-
vitaminkomplekset i relativt store
doser.

Pakninger à 50, 100 og 250 tabletter.

A-S FARMACEUTISK (AFI) INDUSTRI OSLO

FYRINGSOLJE
brukes av

Bispegården	}	Oslo
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke.	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet.		
St. Pauls Kirke		
Moderhuset		
Florida Sykehus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hospital,		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.		

En merkesdag

Ved *breve*, eller pavelig bulle, av 29. juni 1953 har Hans Hellighet Pave Pius XII opphøyet Oslo Apostoliske Vikariat til selvstendig bispedømme — Vicariatus Apostolicus de Oslo er blitt *Dioecesis Osloensis*, idet bispedømmet får navn av byen, stedet, der overhyrden residerer. I breve av samme dato løses den hittidige apostoliske vikar, Hans Høyærverdighet biskop dr. Jacob Mangers, fra titulær-bispetet Selja, det gamle norske residensnavn forut for Bjørgvin, og utnevnes til *biskop av Oslo* med residensplikt i Oslo by. Bispestolen knyttes til St. Olavs kirke, som hittil har fungert som hovedkirke, men som fra nå av får rang av domkirke med de rettigheter som dermed følger.

Nyheten om dette ble offisielt kunngjort i St. Olavs kirke torsdag 23. juli ved den høytidelige mottagelse av kardinal Griffin i forbindelse med årets store kirkejubileum. Og lørdag 15. august, på Marias opptagelsesfest, fant den *formelle* akt sted på det biskoppelige kontor, der den pavelige utnevnesbulle ble lest og den nyutnevnte biskop kirkerettslig (kanonisk) ble innsatt i sitt bispedømme.

Imidlertid foreskriver det pavelige breve at nevnte akt også skal foregå offentlig og under det preg av høytid som en foreskrevet kirkelig festdag muliggjør. På grunn av Biskopens utenlandsreise etter avviklingen av kirkejubileet bestemtes at denne høytidsakt skulle legges til søndag 25. oktober og knyttes til feiringen av Kristi Kongefest. På denne dag skal da Hans Høyærverdighet som biskop av Oslo ta såvel bispedømmet som domkirken i kirkerettslig besittelse.

Alle vil glede seg over at nettopp denne dag ble valgt. For det første var det på Kristi Kongefest for 21 år siden at vår biskop tok det daværende Apostoliske Vikariat i besittelse. For det annet har denne Kirkens fest, innsatt av pave Pius XI i 1925, fått en bemerkelsesverdig appellerende kraft hos norske

katolikker, og ungdommen har forlenget gjort den til sin særlige samlingsdag. Vi kan derfor se fram til en høytidsdag som med rette berører oss alle, enten vi nå er i Oslo og i St. Olavs kirke, eller hvor vi ellers er samlet til feiring av begivenheten, det være seg innen selve bispedømmet eller i våre kirkelige søster-distrikter, Mellom-Norge og Nord-Norge. For som lemmer på Kristi mystiske legeme knyttes vi da sammen i glede og takknemlighet over den velsignelse Kristus Kongen har ledsaget hundre års gjenreisningsarbeide med for Moderkirken i vårt land. Ikke uten store ofre er denne milepel nådd på veien til hierarkiets gjenreisning i en videre forstand. Lettest øyner vi innsatsen til dem som har båret byrden som ledere. De aller fleste har vært utlendinger, som har vokst opp i grunnfestet katolsk tradisjon med et florerende katolsk liv i hjem og samfunn. Deres kall og oppgave har vært å overføre til oss det beste i den arven de hadde med, og norske katolikkers takk til disse vil alltid forbli varm. Men, som forfatteren av oversiktsartikkelen på de neste sider sier i sine slutningsord: «I dette bildet over tiden 1843 til 1953 må det nødvendigvis figurere mange unevnte og anonyme. Det er deres slit og deres bønn, det er deres troskap og deres utholdenhet på ensomme poster, det er deres mot til å følge sin overbevisning da først Moderkirken var blitt for dem den ene sanne Kristi Kirke, det er dette og meget mer som ved siden av Guds nåde har forberedt og muliggjort det som for øyeblikket fant sin avslutning i gjenoppbyggelsen av den gamle katolske Oslo-bispestol 800 år etter at kardinal Brekespear på pavens vegne opprettet erkestolen i Nidaros.» Og vi slutter oss til samme forfatters ord med henblikk på fremtiden: «Kirkens fremtid i landet bæres og sikres mest av den enkelte troskap mot Kristus og mot Kirken, mer og atskillig mer enn av ytre begivenheter og manifestasjoner, noe vi mennesker alltid er så snare til å glemme.»

1537 - Oslo Katolske Bispedømme - 1953

Et historisk overblikk i anledning av gjenopprettelsen

Av dr. J. J. Duin

I den aller første tid etter kristendommens innførelse i Norge møter man ved flere anledninger biskoper innefor landets grenser, men de er ennå ikke bundet til faste bispeseter. Enten opptrer de som rundtrekkende misjonsbiskoper eller også er de å finne i kongenes følge. Det er først under kong Olav Kyrre de tre opprinnelige bispedømmer oppstår: Nidaros, Selja (senere overflyttet til Bergen) og Oslo. Olav Kyrre var konge fra 1066 til 1093. De eldste bispedømmer i Norge skriver seg derfor fra siste delen av det 11. århundre og sammen med Stavanger og Hamar fortsetter de gjennom hele middelalderen. Deres saga slutter i 1536—1537 når kongens København bestemmer reformasjonens innførelse og reformasjonskirkenes ordning, for både Danmark og Norge. I løpet av disse halvannet år blir dommen over Den katolske kirke fullbyrdet: erkebiskopen Olav Engelbrektsson må vike for overmakten og gå i landflyktighet; Hamarbiskopen Mogens føres som fange til Danmark; Bergens bispestol sto ledig siden 1535; den gamle Hoskold Hoskoldsson i Stavanger bøyer seg for kongens maktbud, men blir i 1538 likevel fengslet og ført til Bergen, der fengslet bringer ham døden; dansken Hans Reff, Oslos siste katolske middelalderbiskop, følger Norges nye herrer ned til Danmark, halvt som fange, halvt som fri mann.

I årene som følger blir etter hvert de nye superintendenter utnevnt, slik som forutsett i kongens kirkeordinans. De inntar de gamle katolske bispestoler, senere kaller de seg også biskoper igjen, men de er utsendt og innsatt av kongemakten. De er representanter for en annen lære og for en annen kirke: Luthers. Til tross for at det i det ytre ikke er forandret stort — ennå —, er bruddet med fortiden fullstendig. Året 1537 betyr et punktum.

*

Ved kardinal Griffins mottagelse i St. Olavskirken i Oslo Olsokdagen i år ble det offisielt gitt meddelelse om at den regjerende pave Pius XII fra og med samme dag hadde gjenopprettet den gamle katolske Oslo-bispestol. Dermed er en tråd tatt opp igjen som ble brutt i det 16. århundre etter at Norge hadde vært katolsk i over 500 år.

Kardinal Griffin besøkte Norge i anledning 800-årsfeiringen av erkebispestolens opprettelse i Trondheim. Som utsending fra paven ga kardinal Nicolaus Brekespear i 1153 Kirken i Norge sin faste og definitive organisasjon: erkebiskopen i Trondheim og fire lydbiskoper på det norske fastlandet. Men selve kristendommen, katolisismen, var den gang allerede mer enn 150 år gammel i Norge. På en lignende måte kan man se gjenopprettelsen av det katolske Oslo-bispedømme som den Hellige Far foretok i år. Den er heller ikke et første skritt. Også nu er katolisismen alt mer enn 100 år gammel igjen i Norge.

Hvor vidt det fra 1537 til 1843 til stadighet har levet katolikker i Norge, om de enn var aldri så få, er et meget interessant studie-emne. Ikke mindre den spredte norske katolisisme i utlandet i samme tidsrom, for den skulle jo ikke være mindre norsk enn alle norsk-amerikaneres norskdom, ikke mindre norsk heller enn alle våre landsmenn som i tiden 1940—1945 var i utlandet. Men selv om antallet på spredte katolikker i Norge og på norske katolikker i utlandet viste seg å være betydelig større enn det i dag regnes med, så ringer det likevel inn for en helt ny periode når den regelmessige sjelesorg kan gjenopptas i 1843.

Det faller naturlig å innlede tiden som er gått siden 1843 etter de forskjellige overhyrdene. Slik som bruddet fra 1537 er løselig knyttet til dansketiden og København, er eiendommelig nok gjenopptagelsen i 1843 knyttet til unionstiden og Stockholm. Sverige hadde siden 1783 sin egen apostoliske vikar som hadde myndighet over alle områder under den svenske konge. Ved unionen (1815) ble den svenske konge Karl Johan også konge over Norge og fra den tiden betrakter man i Rom den svenske apostoliske vikar som ansatt for begge riker. Fra 1833 til 1873 var det Jakob Lorenz Studach, dronning Josefines hoffkapellan og skriftefar. I kronprinsessens følge hadde han alt før 1843 besøkt den norske hovedstad og personlig stiftet bekjentskap med de derboende forlatte katolikker. Høsten 1842

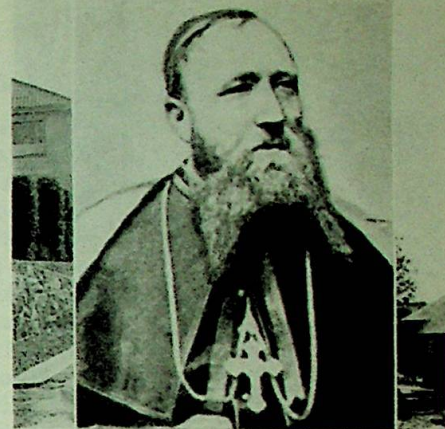

Biskop Jacob Lorenz Studach den første biskop som ledet Kirkens arbeid i Norge etter Reformasjonen og som lengst foresto ledelsen.

sender han pastor Montz til Christiania, den første katolske menighet blir opprettet i mars året etter, og pastoren anerkjent av de borgerlige myndigheter som dens «vedbørlig beskikkede» prest; søndagen etter, 1. påskedag 16. april, fant den høytidelige åpning sted av det lille St. Olavs kapell i Storgaten. Ved den kongelige resolusjon av 7. mars 1843 var det blitt dispensert fra de gamle drakoniske bestemmelser og tillatelse gitt til at en slik menighet kunne opprettes. Dissenterloven av 1845 stadfestet dette og utvidet mulighetene til hele landet. — Når pastor Holfeldt-Houen i 1857 med økonomisk støtte fra Studach starter i Bergen, da er — lokalhistorisk sett — opprettelsen av en katolsk menighet i Norges neststørste by av like stor betydning som den i Christiania fjorten år tidligere, men det som Studach og Montz realiserte i 1843 har sin egen prinsippmessige betydning, fordi da med offentlig godkjennelse i hånden, døren ble åpnet.

Det lille St. Olavs kapell fra 1843 ser ut til å ha skiftet plass mer enn én gang, men det var og ble noe midlertidig. Det var derfor en stor dag for både menigheten i Christiania og for Mgr. Studach da han den 24. august 1856 kunne innvie den nye kirke, St. Olavskirken. Dermed, kunne man si, var grunnleggelsen avsluttet. Personlig var Studach ikke lite av et studiemenneske. Han besørget bl. a. en utgave av den eldre «Edda». Det lå ham derfor meget nær å knytte båndene bakover. Han besøkte og studerte klosterruinene på Hovedøya, fant der en gammel altersten fra middelalderen og forærte den til kirken i Christiania, der den dag i dag er å se innmuret i alterbordet under det store Mariamaleriet. I september 1857 hadde historikeren professor P. A. Munch gjort ham oppmerksom på den såkalte St. Olavsarmen som oppbevartes på det Kongelige Museum i København. Februar 1862 underretter Studach sogneprest Lichtle i Christiania om at han nu «endelig etter mange anstrengelser for et par dager siden er kommet i besiddelse av denne eneste gjenværende relikvie etter helgenkongen». Sommeren samme år overføres den fra Stockholm til Norge og på selve Olsoksøndagen blir den høytidelig nedsatt i kirken som bærer hans navn. Kirken, med stor forbokstav, var i 1843 ikke kommet til et fremmed land, den var kommet «tilbake».

Langt i nord hadde i mellomtiden den såkalte Nordpolmisjonen begynt sitt arbeide under ledelsen av Mgr. Djunkovsky (1856—1861) og senere av Mgr. Bernard (1862—1869). Den ene som den andre var apostolisk prefekt for det området som var betrodde dem og som var atskillig større enn Finnmarken og norsk Lappland, noe som her direkte interesserer oss. Også starten deroppe har Dissenterloven av 1845 som forutsetning, selv om den lovfestede frihet ikke hindret at de første prester ble møtt med megen mistro og mistanke. Alta og Tromsø ble de to norske sentra for deres arbeide. Mer enn positive og varige resultater for deres arbeider er det deres nesten ufattelige mot og idealisme, deres oppofrelser og reiser som avtvinger vår respekt. Men Nordpolmisjonen med sine fantastiske grenser og uten noe naturlig sentrum viste seg i praksis ikke levedyktig, så Rom i 1869 foretok en fullstendig omorganisering. Nordpolmisjonen som sådan ble opphevet og de enkelte områder lagt under kirkelige myndigheter i de

Biskop Johannes Fallize som i 35 år ledet det norske kirkedistrikt (1887—1922).

land som de politisk horte til. Samtidig ble båndet med Stockholm opphevet også for resten av Norge; sammen med den norske delen av Nordpolmisjonen skulle den danne det nye norske apostoliske prefektur. Sant er det at Nordpolmisjonen offisielt ble opphevet, men man kunne også si at den ble utvidet til å omfatte hele Norge, og bare det, og da under et nytt navn. Og denne fremstilling av tingene gjengir bedre det som virkelig skjedde i 1869. For Nordpolmisjonens overhyrde ble overhyrde for det nye kirkedistriktet, og prestene som inntil da hadde arbeidet på dette vidstrakte arbeidsfelt i nord, overtok sjelesorgen i det nye prefekturet hvor det fra før kun ble to prester igjen.

Perioden 1869—1887, da Mgr. Bernard som overhyrde ledet Kirkens arbeide, ser ut til å ha vært en meget hård tid i flere henseender. Økonomisk ikke minst: at kirkebygget i Bergen ligger stille flere ganger og flere år på rad, taler et temmelig tydelig språk. Lokaliserer man på kartet denne periodes nye startsteder: Halden, Trondheim og Hammerfest, uten at man glemmer datidens kommunikasjoner, så øyner man problemer som ikke lenger bare er økonomiske. Fra Nordpolmisjonen hadde prefekt Bernard tatt med ikke så lite vidsyn! Foruten tilknytningen til fortiden åpnet starten i Trondheim muligheter for å virkelig gjøre en plan som både skulle sikre en jevn prestetilgang og som etter hvert skulle skape et åndelig sentrum. Det nuværende St. Elisabeths hospital med sitt den gang større kapell ble bygget som presteskole i de årene, og en av Mgr. Bernards store dager var uten tvil Olsoksøndagen 1885 da biskop Branden de Reeth fra Mechelen (Belgia) meddelte prestevielsen til tre ordinander, omtrent 350 år etter den siste katolske prestevielse innenfor Norges grenser.

Overhyrde Fallize's embetstid rekker fra slutten av 80-årene til langt inn i dette århundre (1887—1922). Sammenligner man denne årrekken med Studachs' oppdager man til sin overraskelse at det likevel er Studach og ikke Fallize som inntil dags dato lengst ledet Kirkens arbeide heroppe, men til gjengjeld tok arbeidet i Studachs norske arbeidsfelt først sin begynnelse ni år etter at han var tiltrådt. Det finnes forresten en annen likhet mellom disse to overhyrder. Den ene såvel som den andre ble i løpet av sin embetstid utnevnt til biskop: Studach som anerkjennelse for personlige fortjenester (1862) og Fallize i og med at det norske prefekturet ble opphøyet til

Biskop dr. Jan Olav Smitt (1922—28), som etterfulgte biskop Fallize.

et Apostolisk Vikariat (1892). Studach, og ikke Fallize, må derfor sies å være den første biskop blant de norske overhyrder etter reformasjonen. De 35 år Fallize, først som prefekt og senere som apostolisk vikar, ledet det norske kirkedistriktet, har satt dype spor etter seg. Han var en utpreget leder og organisator. Han var også den som i løpet av årene både ved personlig representasjon og ved det trykte ord førte Moderkirken frem for den norske offentlighet i meget større grad enn inntil da hadde vært tilfelle. Trykkeriet han opprettet i 1888 og bladet St. Olav han startet året etter var veiene han valgte, og et tilbakeblikk viser at han valgte godt. Hans regelmessige visitasreiser fra syd til helt opp i nord ga ham et innblikk og et overblikk av de sjeldne. Han var en leder, en myndig leder, noe som også har visse skyggesider.

Den første verdenskrig endevendte meget av Europas gamle stater og forhold. Det ser nesten ut til at den aldrende biskop Fallize ikke følte seg hjemme lenger i etterkrigsårenes nye tid. Biskop Smit ble Fallize's etterfølger (1922—1928). Han trådte tydelig i sin for-gjengers fotspor ved i disse korte årene betydelig å utvide rekken på byer der Moderkirken arbeidet. Såvel disse nye grunnleggelser som det faktum at den første verdenskrig hadde gjort ikke få av Vikariatets verdipapirer helt verdiløse, tvang den nye overhyrde til å være finansmann omtrent i like stor grad som åndelig leder. Tatt i betraktning biskop

Biskop Olaf Offerdahl — Apostolisk Administrator 1928—1930. Biskop 1930.

Smits korte embetstid avtvinger resultatet han nådde desto mere respekt. Straks i 1923 avlegger Propagandakongregasjonens høye leder, kardinal Van Rossum, besøk i Norge: den tredje kardinal i historien som betreder norsk jord. Besøkets etterdønninger viste at Moderkirken i Norge har fremdeles en meget lang vei foran seg. I denne perioden faller også Sigrid Undsets og Lars Eskelands overgang til Kirken.

Tiden 1928—1932 karakteriseres i grunnen best når man sier om den at det var en ventetid, mindre lang enn den kunne synes fordi den heldigvis falt i to deler. I 1930 skulle 900-årsfeiringen finne sted for Hellig Olavs død på Stiklestad og biskop Offerdahls utnevning i mars 1930 tok tydelig sikte på dette. Feiringen, såvel i Trondheim som ved det nye katolske kapellet på Stiklestad, står fremdeles som meislet i de gjenlevende deltageres minne, og den alderstegne hvithårede norske biskop Offerdahl var det samlende punktet i den katolske jubileumsfeiringen, den første katolske biskop av norsk ætt på fem århundrer. Men med biskopens død samme høst begynte ventetiden på ny.

Delingen av det norske Apostoliske Vikariat i de tre nuværende kirkedistrikter skriver seg fra april 1931. Nord-Norges kirkedistrikt med Tromsø og Mellom-Norges med Trondheim som sentrum går fra nu av sine egne veier, blir med tiden Apostoliske Prefekturer, og ikke senere enn februar i år er Trondheim blitt Apostolisk Vikariat med biskop Rùth som leder. Oslo Vikariat fikk sin nye overhyrde den 12. juli 1932 i biskop Mangers, som ble bispeviet den 24. august det året. Samme dag som det gamle katolske Oslo-bispedømme ble gjenopprettet, ble biskop Mangers av den Hellige Fader utnevnt til etterreformasjonens første katolske biskop av Oslo (29. juni 1953). Og med dette står vi i nutiden. — Helt siden biskop Smit tiltrådte i 1922 øynes det en tydelig fornorsking av den hjemlige Kirke. Mens tidligere det utenlandske islett ofte var fremherskende i menighetene rundt omkring, går dette fra den tid av stadig mer tilbake, så i dag generelt sett det omvendte er tilfelle. Vi sier generelt sett, for med og etter den 2. verdenskrig er det kommet ikke så få katolske flyktninger til landet. Inntil nu har de fortrinsvis fått bosted på landet istedenfor i byene og derfor vil på selve stedet det fremmede islett for øyeblikket undertiden være sterkest.

Mgr. H. Irgens (t.h.), Apostolisk Administrator 1930—32.

I dette bilde over tiden 1842 til 1953 må det nødvendigvis figurere mange unevnte og mange anonyme. Det er deres slit og deres bønn, det er

Den nye Biskop av Oslo, Mgr. dr. Jac. Mangers, lykkønskes av kardinal Bernard Griffin.

deres troskap og deres utholdenhet på ensomme poster, det er deres mot til å følge sin overbevisning da først Moderkirken var blitt for dem den ene sanne Kristi Kirke, det er dette og meget mer som ved siden av Guds nåde har forberedt og muliggjort det som for øyeblikket fant sin avslutning i gjenoprettelsen av den gamle katolske Oslo-bispestol, 800 år etter at kardinal Brekespear på pavens vegne opprettet erkestolen i Nidaros. For så vidt gjelder dette også for fremtiden: Kirkens fremtid i landet bæres og sikres mest av den enkeltes troskap mot Kristus og mot Kirken, mer og atskillig mer enn av ytre begivenheter og manifestasjoner, noe vi mennesker alltid er så snare til å glemme.

J. J. Duin.

KRISTI KONGEFEST

Søndag 25. oktober i Oslo.

Kl. 8.30 i St. Olavs kirke: Ungdomsmesse m. preken. Fellesfrokost for ungdommen i Foreningslokalet. Senere besøk til prestenes gravsted.

Kl. 11 i St. Olavs kirke: Biskop dr. Jac. Mangers tar den nyopprettede Oslo Katolske Bispestol i besittelse. Den pavelige utnevningssbulle leses. Pontifikalmesse m. preken av Hans Høyørverdighet.

Kl. 19 i St. Olavs kirke: Pontifikalandakt.

FESTAFTEN

følger deretter i St. Sunniva skoles gymnastikksal, Akersv. 4, i anledning Vikariatets opphøyelse til Bispedømme.

Alle katolikker velkomne. Servering. Utlodning. Ingen entré.

St. Olavslaget, Oslo. Oslo Katolske Ungdomslag. Arrangører.

50 år.

I notisen i forrige nr. om fransiskanerpater Th. Notenbooms 50-års dag kom vi i skade for å sette dagen til 29. september. Det skulle stått 29. oktober, og vi fornyer herved våre hjerteligste lykønskninger!

Nye landevinninger

ST. MIKAELS KAPELL OPPRETTET I MOSS

Det program vår Overhyrde med særlig glød og forhåpning gikk inn for da han for 21 år siden overtok ledelsen av Oslo Apostoliske Vikariat var reisingen av nye kirker og kapeller. Tatt i betraktning de midler som var for hånden eller som på hans initiativ møysommelig måtte skaffes, må sies at realiseringen av dette programmet fikk en lovende begynnelse. Vi fikk reisingen av kirkene i Haugesund, Hønefoss, Hamar og Kristiansand, nyinnvielsen av kirken i Porsgrunn, åpning av kapell på Grefsen, innvielser av en rekke nyanlagte eller utvidede kapeller i tilknytning til våre ordenssøstres virksomheter i forskjellige byer. Hånd i hånd med presteskap, søstre og menigheter har vår biskop her tatt løft, som står all respekt av og som vi alle gleder oss over ble tatt trass i ytre vansker, trass i de aldri manglende uoppfylte ønsker.

Krigen kom, og en stopper ble satt for reisingen av en rekke fullt ferdige kirke-prosjekter. Byggerestriksjonene p.g.a. gjenreisningsarbeidet etter frigjøringen har forlenget denne tilstanden, en tilstand som må ha vært en særlig påkjenning for biskopen nettopp på bakgrunn at det som var programmet. Foruten restaurering av flere av våre gudshus, som har vunnet i stil og rom, har linjen under de nåværende forhold da blitt å utvide området av sjelesorgen og Kirkens virksomhet ut fra nye sentra, selv om disse ikke kunne stå opp omkring monumentale kirkebygg med spir og klokketårn. Tilsiget av katolske flyktninger — og tallet er betydelig i forhold til tallet på norske katolikker — har utpekt en rekke områder for nyvirksomhet, som vel før krigen også var regnet med, men som nå naturlig har måttet få prioritet. Det gjaldt Lillestrøm-distriktet, som for øvrig ikke bare hadde flyktningeproblemet innenfor sine grenser, men også tilflyttede katolikker spredt omkring i distriktet, men med Lillestrøm som kommunikasjonsentret. Så fikk vi altså i 1951 opprettelsen av St. Magnus kapell i Lillestrøm, med egen prest og menighet, et grep som har vist seg meget berettiget.

Det neste sted skulle bli Moss. I selve byen og den nærmeste omegn bor ca. 80 katolikker, de fleste polske flyktninger. I de siste 4 år har man leiet speider-lokalet i Moss, der gudstjeneste har vært holdt én gang i måneden ved pastor A. Wysiacki, Fredrikstad. Det er meningen at det nye kapell også foreløpig skal bestyres fra Fredrikstad, og pastor Wysiacki er som kjent utnevnt til stedets rector.

Som på Lillestrøm gikk man her også til kjøp av en allerede bebygget eiendom, men her med den store fordel at huset var flunkende nytt. Det dreier seg om et halvannet-etasjes villabygg med tilstøtende åpen terrasse, garasje, store og gode kjellerrom samt 4,5 mål delvis planert jord, som med det første vil bli beplantet. Det eneste som gjorde kjøpet betenkelig, var — foruten vanskeligheten med å skaffe midlene — det at eiendommen for det tiltenkte bruk ligger noe langt utenfor Moss, nemlig i Dyreveien, ca. 25 min. til fots fra byens sentrum, i sydlig retning. Men bebyggelsen tiltar utover her hvor «Dyrebu» står, og som pastor Wysiacki sa ved innvielsen, så vil mossingene vel heller gå et stykke til fots (bussforbindelsen er for øvrig god) for å få komme til messe hver søndag, enn ha det som hittil med messe én gang i måneden. Imidlertid, «Dyrebu» er innkjøpt til

bruk for kapell, prestegård og møtelokale ved skjøte av 18. mai 1953, og konsesjon er gitt.

Søndag 4. oktober kunne innvielsen finne sted, den første i vårt nyopprettede bispedømme. Siden kjøpet kom i stand har pastor Wysiecki arbeidet på spreng for å få alt klart til start, med planeringsarbeide utenfor, møblering av presteboligen, men fremforalt med innredningen av kapellet. Det har fått plass i den rommelige stuen mot terrassen. Slik som det hele presenterte seg til innvielsesdagen, må all beundring uttrykkes for det vellykkede resultat. Pastor Wysiecki hadde fått overlatt seg et *pent*, javel, men *tomt* hus da oppgaven for seks måneder siden ble anbetrodd ham. Nå sto kapellet der, innbydende og pent, alt holdt i smakfulle farger og sikre proporsjoner, med alter og kommuniensbenk i utskåret eketre — lysestakene på alteret i samme utførelse — altertavle og gulvteppe i originalvevning med liturgiske mønstre, og på langveggen et tre-krusifiks fra solid kunstnerhånd. Kirkebenkene, som var utlånt, var det eneste som falt ut av stilen. Nye kommer!

Hvis like mange kommer til å søke kapellet som på innvielsesdagen, må lokalet allerede ansees som sprengt. Men foreløpig skulle ingen slik trengselsfare true, for mange av de tilstedeværende var tilreisende, hovedsakelig fra Fredrikstad — egen buss! — men også fra Oslo. Det å overvære en ny stasjon bli opprettet, er nå en gang en opplevelse en gjerne tar med, og nærværet ble satt stor pris på!

Innvielsesseremonien tok til kl. 11 ved Hs. Høyærv. biskop Mangers, assistert av sogneprest H. Taxt, Fredrikstad, pastor Wysiecki og pastor Hansteen Knudsen. Hans Høyærverdighet forrettet deretter prelatmesse. Dagens tekster ble lest på norsk og polsk, men siden kapellet skulle stå under erkeengelen Mikael's beskyttelse og bære hans navn, bygget Biskopen sin innvielsespreken over Mikael's-navnets betydning: «Hvem er som Gud!» Biskopen håpet at de som var her og forhåpentlig ville komme til å danne grunnstammen i en fremtidig menighet, fra første stund av selv måtte føle sannheten og erkjennelsen i seg av dette rop St. Mikael en gang slyngt ut mot de opprørsstemte engler. Selv om landflyktighetens lodd kan føles tung, meget tung, så skal alle som bærer det vite at Gud kan ingen ta fra dem, og legger de sin vilje i hans, og flittig søker ham i Kirkens sakramenter, da vil selv savnet av fedrelandets goder og gaver lettes og kompenseres; for den som av hjertet kan si «Hvem er som Gud!», han eier alt og har trygg grunn under seg på vandringen gjennom livet. Under messen ble sunget sanger og salmer på norsk og polsk.

Ved frokosten etterpå åpnet sogneprest Taxt talernes rekke. Han ville som sogneprest der arbeidet for dette sted var gått ut fra, få rette en takk til pastor Wysiecki for den iver og dyktighet han hadde gått til sin oppgave med og takket alle dem som så beredvillig hadde skjenket gaver og ellers ydet hjelp til innredningen av kapellet og presteboligen. Pastor Wysiecki fornyet denne takken, først og fremst på polakkenes vegne til Biskopen for erhvervlsen av stedet, for at de hadde fått denne synlige bekreftelse på at Kirken, deres åndelige hjem,

Ovenfra: 1. Eiendommen «Dyrebu», der St. Mikael's kapell er innrettet innenfor terrassen. 2. Etter innvielses-høytideligheten. 3. Under prelatmessen. 4. I midten biskop dr. Mangers, ytterst t.v. kappellets rector pastor A. Wysiecki. I bakgrunnen er opphengt det vakre alterteppet. 5. St. Josephs-søstre fra Fredrikstad og Halden gleder seg med rette over en vellykket åpning.

Tyrkerne erobrer Konstantinopel

Et vendepunkt i historien.

Ved første blick har årstallet 1453 og den kjensgjerning som er knyttet til det, Konstantinopels fall, ikke så meget å si oss. Vi må først ha klart for oss hvilken fare Europa var utsatt for i religiøs, politisk og kulturell henseende på bakgrunn av tyrkernes stadige fremmarsj mot Vesten i mange århundrer, som først ble stanset foran Wiens murer i 1529.

Middelalderens store ideal: gjenerobringen av Jerusalem og Det hellige land hadde gitt impulsen til mangfoldige og store korstog. Men de var jo egentlig endt som en mislykkelse. Keiserriket Konstantinopel var de kristnes østligste bolverk mot tyrkernes ekspansjon. Siden Osmanene i 1361 hadde erobret omlandet og opprettet sin egen hovedstad på europeisk jord i Adrianopel, var Konstantinopel egentlig en isolert forpost, hvis posisjon vi kunne sammenligne med våre dagers Vest-Berlin etter den siste krig.

Våren 1453 begynte tyrkerne beleiringen av selve byen. Fra landsiden ble den angrepet med en for den tid fantastisk artilleri-styrke. Vi leser at murene uavbrutt ble beskyttet av 18 batterier og at sultanen Muhammed II til slutt fikk konstruert en kjempekanon: seksti par okser og flere hundre arbeidere måtte til for å stille den opp og

aldri svikter sine barn, og han uttrykte forvissningen om at denne hengivenhet og trofasthet her ville vokse seg fast i gjensidig kjærlighet. Når kapellet står som det står i dag, så vakkert innredet, skyldes dette St. Josephssøstrenes gavmildhet og interesse for saken, sa pastoren. Alteret og alterteppet m. m. er gave fra søstrene i Fredrikstad, forskjellig utstyr til kapell og prestebolig er gitt av søstrene i Halden, og krusifikset m. m. er gave fra Vor Frue Hospital i Oslo. Videre fremførte han en varm takk til menigheten i Fredrikstad, til familien Müller, frk. Andersen, fru Thoresen, Ragnar Plünnecke og mange andre som fremdeles holder på å skaffe nyttige ting til huset. Videre talte konsul Berrum, Fredrikstad, og pastor Hansteen Knudsen fortalte om mannen her fra Rygge, Martin Rhugius, som i 1635 bega seg til Norge, etterat han like forut hadde mottatt prestevigselen i et Dominikanerkloster i Belgia. Når vi ser for oss de ufrie forhold han konverterte under, de håpløse vansker han møtte i sitt hjemland i de årene han virket der i hemmelighet og til slutt så seg nødt til å vende fedrelandet ryggen som en skuffet mann: hvor takknemlige må vi da ikke i dag være over den frihet vi nyter for Kirkens arbeide i vårt land, og med hvilket mot må vi ikke gå til oppgavene som venter når vi tenker på hva som i dag tross alt rører seg av katolsk liv og virksomhet i forhold til hint etter-reformasjons-århundre?

«Vor Frue Hedagotria», som i mer enn 20 år har stått i St. Josephs kirke i Haugesund.

holde den på plass; syv ganger om dagen kunne man ved hjelp av en ladning på 500 pund krutt skyte en kolossal steinblokk mot murene. Men de svære dobbelte festningsmurer sto mot alle angrep. Snart forsto sultanen at han ikke kunne utrette noe hvis han ikke kunne angripe byen fra sjøsiden. Men havnebukten «Det gygne horn» var avsperrert med en svær kjetting. Da fattet han den forbløffede beslutning å transportere krigsskipene sine fra Bosporos over en landtunge inn i Det gygne horn. Over en kjempemessig «rutsjebane» ble i løpet av én natt 80 gallioner smuglet inn i byens indre havneområde. Dermed var byens skjebne beseglet. Etter to dager med blodige gatekamper var Konstantinopel i tyrkernes besittelse. Den siste bysantinske keiser, Konstantin XI Palæologos, var falt i kampen, de fleste kristne soldater drept, tusener av borgere ble tatt til fange og solgt som slaver, uerstatelige kulturverdier gikk tapt da kirker og biblioteker ble plyndret og brent.

En Madonna-ikon.

Blant de kunstsatter som gikk opp i flammehavet, var det berømte maleri «Vår Frue Hedagotria». Etter en gammel legende skulle dette bilde av den hellige Maria være malt av selveste St. Lukas. De første sikre historiske opplysninger om det stammer fra året 453, da keiserinne Eudokia ga det til si svigerinne St. Pulcheria (søster til keiser Theodosius II). Hun lot det oppstille i en kirke som hun hadde bygget til ære for Guds hellige mor.

I nøyaktig tusen år (453—1453 var ikonen gjenstand for byfolks og pilegrimers andakt. På grunn av kirkens beliggenhet nær karavaneførernes kvarter oppsto navnet «Vår Frue Hedagotria» eller «Veiviser-Madonna», en sen-

gresk avledning fra det klassiske ord hodegos o: fører, veiviser.

Da originalen i 1453 gikk tapt, var det heldigvis tidligere laget to kopier av bildet. Det ene hadde fått en æresplass i et kloster på Atosfjellet, den andre kom til Smolensk i Russland. Vi hører om stor dyrkelse og valfarter til Smolensk helt til revolusjonsåret 1917, da helligdommen ble ødelagt og bildet forsvant.

Fra Konstantinopel til Haugesund!

I året 1932 oppdaget en katolsk sykepleierske i England et vakkert Mariabilde i sykestuen hos en ikke-katolikk. Den syke spurte om hun som katolikk kanskje var interessert i å ha det. Hun fikk bildet og hengte det i sitt rom. Der ble det på julaften oppdaget av en benediktinermunk som var maler og kunsthistoriker; han ropte men en gang: «Men frøken, vet De vel at dette bilde er den berømte mirakuløse ikon av Vår Frue Hedagotria?» Da besluttet hun at bildet helst skulle få plass i en kirke. Men hvor?

Hun var som «pen-friend» kommet i kontakt med norske katolikker i Haugesund. Der holdt sokneprest Hugo van der Vlugt nettopp på å bygge en ny kirke. Nå visste hun til hvilken kirke hun skulle forære ikonen. Gaven ble tatt imot med glede og takknemlighet.

Og slik kommer det at katolikkene i Haugesund ber sin rosenkrans i oktobermåneden foran den gamle bysantinske ikon av «Vår Frue Hedagotria».

Pastor dr. Gerard Vranken.

*

Omstående svart-hvit-gjengivelse av ikonen «Vår Frue Hedagotria» i St. Josef kirke i Haugesund kan selvfølgelig ikke få fram virkningen som den flerfargede original eier. Det er derfor en god idé sogneprest dr. Vranken har hatt, når han nå lanserer en farge-reproduksjon i prospektkort-format, utført på Dreyers forlag i Stavanger. Uten å ha sett originalen kan vi ikke si om reproduksjonen er vellykket; men det er et pent kort, som må hilses velkommen på vårt fattige hjemlige marked. Idet her vises til annonsen på 2. omslagsside, anbefaler vi kortet både til selverhvervelse og til opplag for julekort. Det ville være å ønske at avsetningen blir stor nok til å oppmuntre til flere slike farge-reproduksjoner av det vi eier av god kirkekunst. At vi etter hvert har fått relativt meget både av glassmalerier, alterpartier, korsvei-relieffer i tre og keramikk, fresker og fram for alt paramentsarbeider av høyverdige kvalitet, det ville vi kanskje få det beste bevis for om en systematisk fikk trålet kirker og kapeller og sakristier med et fargefilmkamera. (En oppgave St. Olavs Forbund sikkert med glede ville påta seg om innehaverne bidro til anskaffelsen av filmrullene. Utleggene ville en senere kunne ta inn igjen ved fremvisninger i foreninger og menighetslag.) To viktige mål kunne derved nås: Å bringe sansen for god kirkekunst inn i det religiøse liv, samt på grunnlag av en slik mønstring og på saklig og populær kritikk, å få et idé-galleri til gagn og inspirasjon for både oppdragsgivere og utøvere i tiden fremover.

Red.

Forfølgelsen i Polen

1. Forvisningen av Kardinal Wyszynski

«Og slik forsvant Nero — som en hvirvelvind, en storm, en ildebrann opphører og som krig og ødeleggelse tar slutt; men Peters Basilika har til i dag fra Vatikanets høyder regjert byen og verden.»

Dette er avslutningsordene i den polske dikter *Sienkiéwicz'* mesterverk *Quo Vadis*. De er strøket i de utgaver som utgis av det kommunistiske styre i Polen. Kirkens primas i Polen, kardinal *Wyszynski*, som nå er fordrevet fra sitt embete, nevnte dette som et eksempel på den forfalskning av de polske klassikeres verker som den kommunistiske sensur gjennomfører, da han på Johannes Døperens dag i juni i år talte til studentene ved Varsjava universitet.

At kardinalen var fjernet fra sitt embete ble kunngjort mandag den 28. september. Alt tyder på at han ble arrestert lørdag den 26. september etter en nattlig husundersøkelse som ble foretatt av det hemmelige politi. Samme dags aften skulle han ha holdt en preken i Det hellige Kors' kirke i Varsjava, men han kom ikke. Kvelden før hadde han preket i prokatedralen; sine ord hadde han valgt med ettertanke, men hans tilhørere ble ikke latt i tvil om hva han mente. Han dro en sammenligning mellom de nåværende forhold og forfølgelsene av Kirken i oldtiden og uttalte at mens noen stemplet martyrene som forbrytere, ville de for tre troende bli stående som hellige forbrytere. Han talte om biskop *Kaszmarek*. Den påfølgende dag rettet kommunistenes hovedorgan *Trybuna Ludu* et ondsinnet angrep mot ham. På mandagen fulgte så meddelelsen om at han av kommuniststyret var fjernet fra sitt embete, og at man hadde «tillatt» ham «å trekke seg tilbake til et kloster» og videre at biskopene hadde valgt biskopen av Lodz til å representere ham. Det som har skjedd skiller seg ikke meget fra det som skjedde da erkebiskopen av Praha, mgr. *Beran*, ble fjernet fra sitt embete våren i Det hellige år 1950, selv om man denne gang synes å være gått frem med større lempe. Kirkens primas i Polen er som Kirkens primas i Tsjekkoslovakia blitt fjernet fra sin stilling av en kommunistisk regjering og overført til et isolert sted, der han ikke vil kunne utføre sine embetshandlinger som erkebiskop.

Kardinal Wyszynski ga alltid polakkene den ledelse de til enhver tid trengte. Sist sommer preket han hele tiden i Varsjava; han advarte sitt folk mot de prøvelser som ville komme, og ba dem å be om styrke til å kunne bære dem. Da han holdt en preken i prokatedralen St. Anna i Varsjava den 8. juni, uttalte han at Den katolske kirke i Polen «fremdeles er full av liv trass i forfølgelsene». Han krevet full frihet for Kirken og jevnførte de friheter den fikk i det 14. århundre ved Milano-ediktet med den stilling den var henvist til å innta i «de s. k. progressive stater» som han beskrev som alt anet enn fremksrittsvenlige. Han spurte om det kunne betraktes som fremskritt når biskoper ble nektet å besøke de syke på sykehusene og fangene i fengslene og når folk ble pint og plaget. Bruken av fysisk terror, uttalte kardinalen, var i seg selv et tegn på svakhet og de som søker sikkerhet i

slike metoder, beviser bare sitt eget moralske nederlag: «De som tror på Gud vil reise seg til protest mot den psykiske terror som hykleriet i lovens ord ikke skjuler, men understreker i hele dens dramatiske alvor.»

Kristilegemes-prosesjonen i Varsjava i år tallet 50 000 deltagere. Den ble ledet av kardinalen. Ifølge en melding sang deltagerne i prosesjonen under vandringen gjennom byen: «Vi ønsker Gud i Polen; vi ønsker Gud i vår litteratur, i våre skoler, i våre rettssaler, i vår armé.»

14 dager senere talte kardinalen til studentene ved universitetet i Varsjava. Det er den talen som er siteret i begynnelsen av denne artikkel. Talen ble holdt i forbindelse med avslutningen av det akademiske år, og kardinalen benyttet anledningen til enda en gang å forsvare Kirkens plikt og rett til å medvirke ved oppdragelsen av ungdommen. Han fordømte ensidigheten og de rent materialistiske synspunkter ved den tekniske oppdragelse. Landets intellektuelle elite skulle bestå av menn og kvinner som ikke bare hadde tilegnet seg teknisk innsikt, men også Guds visdom. I slutten av sin tale advarte han studentene mot ukritisk å la seg influere av tidsskrifter som *Mysl Filozoficzna* (Den filosofiske tenkning), et kvartals-tidsskrift som utgis av det kommunistisk kontrollerte Vitenskapsakademi i Polen.

For drivelsen av kardinal Wyszynski mindre enn et år etter at han tok sete i Det hellige kollegium avslutter det kapittel i forholdet mellom Kirken og kommuniststyret i Polen som tok til i april 1950, da biskopene undertegnet en avtale med Staten i håp om å ha funnet frem til en *modus vivendi*. Kommuniststyret gjorde på sin side ikke noe forsøk på å overholde denne avtale og legger i dag ikke skjul på at det ikke ønsker noen avtale. Alt det ønsker er Kirken lagt i lenker. Det apostoliske brev som Den hellige far nylig adresserte til kardinal Wyszynski og til de polske erkebiskoper og biskoper i anledning feiringen av 700 års minnet for kanoniseringen av den hellige *Stanislaus*, som også led martyrdøden under en tyrannisk hersker, karakteriserer situasjonen: «De ulykker som dere i dag lever midt oppe i, har stor likhet med ulykkene på den vanskelige tid, da den usedvanlige styrken hos denne martyr viste seg. En natt full av ondskap har senket sitt mørke over det fromme og alltid troende polske folk. Men gjennom dette tette mørke lyser deres dyder og deres tapperhet som glitrende stjerner»

2. Dommen over biskop Kaczmarek

Da jeg den 4. september 1938 hadde den ære å overvære vigselen av mgr. *Czeslaw Kaczmarek* i katedralen i Kielce til biskop, kunne jeg ikke tenke meg muligheten av at Polen 15 år senere skulle være slavebundet av russiske kommunister, og at denne fremragende prelat skulle falle som offer for opprørende hendinger i sitt eget land, skriver *Julius Lada* i «The Tablet», hvis kommentar til fjernelsen av kardinal Wiszynski vi har gjengitt ovenfor. Den uhyggelige parodi på rett og rettferdighet som nå kalles en rettssak og de avskyelige metoder som har vært brukt mot den hovedanklagede (som, etter å ha

tilbrakt to år og åtte måneder i fengsel, uten avbrytelser i fem timer var brakt til å rette grunnløse beskyldninger mot Paven, de polske biskoper og presteskop) står i en så avgjort motsetning til alt som er polsk, at de bare kan tas som et vitnesbyrd om i hvilken grad Polen er blitt slavebundet av de kommunistiske undertrykkerne i Moskva. Alt som biskop *Kaczmarek* var «lært opp» til å fremkomme med i sin «bekjennelse», beviser at hans erklæringer ikke på noe punkt stemmer overens med hans tanker og karakter, selv om hans tunge var redusert til å uttale ordene.

Som en av dem som har vært vitne til hans inspirerende ledelse som biskop, hans arbeide for å utdype den religiøse viten blant legfolket og fremfor alt hans aktive støtte av all karitativ virksomhet, er jeg fylt av den dypeste sorg over all den lidelse som har overgått ham, og over hans lysende intellekt ikke lenger er i stand til å kontrollere hans handlinger. Det er bemerkelsesverdig at selv *Waclaw Dadosz*, som nå er en av talsmennene for de villedte prester som støtter forbryterstyret i Polen, som vitne i retts-saken fremholdt de store fortjenester biskopen har innlagt seg på det karitative område.

Hovedanklagen mot biskopen var at han angivelig skulle ha gått tysernes erender mot sitt eget land under krigen. Til støtte for denne påstand ble det trukket frem et avsnitt av et hyrdebrev biskopen hadde skrevet i mai 1940. Her heter det bl. a.:

«Jeg ber dere om at dere fremfor alt overholder Guds og Kirkens bud og at dere adlyder de administrative myndigheter i alt som ikke strider mot deres katolske samvittighet. Der må være orden i samfunnet. Vi må ikke la oss forlede av suspekter individer i deres forsøk på å blande oss og særlig unge mennesker inn i tvilsomme konspirasjoner.»

Rent bortsett fra de omstendigheter som kan h tvunget biskop *Kaczmarek* til å sende ut dette hyrdebrev, er hans omhu for å redde unge menneskers liv, rettferdiggjort ved at forbitrede folk våren 1940 ved uoverveide handlinger utsatte hele distrikter for de mest barbariske represalier fra okkupasjonsmaktens side. Først senere, da den polske okkupasjonsarmé ble skikkelig organisert, var kampen mot tyskerne mer samordnet. *Det er for øvrig ikke ironisk at nettopp på den tid var kommunistene, som nå har dømt biskopen for å ha gått tysernes erender, aktivt med Hitler i kampen mot Frankrike og Storbritannia!*

Biskop *Kaczmarek* er nå dømt til 12 års fengsel og til tap av statsborgerlige rettigheter i 5 år. Pater *Jan Danilewicz* som var skattmester ved kurien i Kielce, ble dømt til ti års fengsel og til tap av statsborgerlige rettigheter i 5 år. Pater *Jan Dabrowski* som var biskopens sekretær, ble dømt til ni års fengsel og til tap av statsborgerlige rettigheter i 4 år. Pater *Wladyslaw Widlak* som var pro-rector ved presteseminaret i Kielce, ble dømt til seks års fengsel og til tap av statsborgerlige rettigheter i 3 år. Nonnen *Valeria Niklewska* ble dømt til fem års fengsel og til tap av statsborgerlige rettigheter i 2 år. Hun ble løslatt som følge av den lange varetektsarrest. «Rettssaken» varte i 7 dager, fra den 14. til den 22. september.

Til tross for at ingen av de anklagede tilhørte de væpnede styrker og at alle var hjemmehørende i Kielce, ble saken ført for en militær domstol i Var-

Det fremtidige Europa-Parlament

Av Paul A. Ladame

Det er ikke så dumt av og til å trekke slutninger med henblikk på fremtiden. Om de vest-tyske valg til Bundestag ikke skulle hatt andre resultat, har de iallfall gjort idéen om et forenet Europa aktuell igjen, en idé som holdt på å dø hen med Robert Schumans og Alcide de Gasperis uttreden av politikken.

Fra Bonn, Washington, Haag, Bryssel, Rom, Paris, og selv fra Moskva, er inntrykket det samme: Ved å stemme som de har gjort på kansler Konrad Adenauer, har tyskerne stemt for det Europa som de gjerne vil bli en del av.

Men i og med at man har erkjent dette faktum, begynner meningsforskjellen. Stort sett er USA, den britiske Commonwealth og Benelux-statene godt tilfreds og lykkønsker hverandre med tyskernes politiske dom. Rom kan ikke skjule en følelse av misunnelse, Paris en følelse av frykt og Moskva en følelse av bitter skuffelse.

I bunn og grunn er alle enig om at en europeisk union, dvs. Tysklands innlemmelse i Europa, er en tvingende nødvendighet. Så lenge Tyskland står som en isolert nasjon, og er satt utenfor det europeiske samfunn, vil dets dynamiske krefter, basert på energi, disiplin og arbeid, true likevekten på resten av Kontinentet. Hvis disse egenskaper blir undertrykt, vil alle slags eksplosjoner være mulige. Hvis de derimot

blir kanalisert i det europeiske fellesskap, kan en til gjengjeld vente seg store fordeler og nytte av det. Tyskland mellom de andre europeiske nasjoner kan lignedes med en elv som rinner strakt nedover fjellhøyden. Man kan se blidt eller ublidt på den, men aldri benekte dens eksistens. Hvis den blir kanalisert og ledet, kan den drive veldige elektriske anlegg, bringe fruktbarhet til utstrakte kornmarker og bli til mirakuløs velsignelse for et helt samfunn. Hvis den derimot blir overlatt til sine naturlige luner, kan den bli en syndflod til menneskers nød og elendighet. Den eneste veien å kanalisere og lede de veldige tyske krefter på, er den europeiske. Alle er i grunnen enige om dette. Men når det gjelder fremgangsmåten og planen for en slik kanalisering, begynner straks meningsforskjellen.

Moskvas drøm har i lang tid vært å få et samlet Tyskland som en underdanig forbundsfelle etter krigens lidelse og okkupasjonens ofre. Oppstanden 17. juni, da de øst-tyske arbeidere satte seg opp mot sine slavedrivere og forlangte frihet, satte en brå stopper for dette håp. Resultatet av valget 6. september, hvor snaut to prosent stemte kommunistisk, slik at der ikke lenger blir en eneste representant for partiet i Riksdagen, var et knusende nederlag for den røde Führer, Reiman. Konklusjonen er klar: Der vil ikke bli noe kommunistisk Tyskland.

sjava. Dommerne i slike domstoler er offiserer, utpekt av den sovjet-russiske marskalk *Rokosovski* som nå er sjef for den polske armé. *Deres navn er ikke blitt bekjentgjort, antagelig fordi de er sovjet-russiske offiserer.* Det var også anklageren, oberst *Zarako*, som har forpolsket sitt navn til «*Zarakowski*». Saksbehandlingen ved en slik domstol er naturligvis i høy grad forenklet; det forekommer ikke at dommeren gir et resumé av saken; han gjentar bare mekanisk den dom som anklageren har bedt om. Og det er jo en grei måte å gjøre det på, særlig i de tilfeller hvor dommeren ikke behersker polsk.

Til tross for at kommuniststyret la stor vekt på å skape inntrykk av at her ble det ført en helt fair rettssak i full offentlighet, er det ikke noe sted gjengitt en upartisk beretning. Det samme godkjente rettsreferat går igjen i alle aviser. Og ifølge dette referat har alle de impliserte, dvs. de anklagede, vitnene og naturligvis dommerne, erklært seg enig med anklageren og tiltalen, som for å forenkle det hele, ble offentliggjort i den polske presse den 14. september, altså før den ble opplest i «retten». Hvor liten betydning man har tillagt selve dommen, illustreres ved den bemerkelsesverdige måte selve det offisielle kommunike ble slått opp på og det lange rettsreferat. Rettsreferatet som var full av invektiver mot mange kardinaler og biskoper, hvorav flere er døde, mot Pius XI og Pius XII, mot Vatikanet og naturligvis mot amerikanerne, ble slått opp med svære overskrifter og fylte flere sider i kommunistpressen. Det kan ikke være tvil om at hele rettssaken

ble satt i sving, ikke for å øve rettferdighet, men for å tilveiebringe propagandamateriale som kan «rettferdiggjøre» ytterligere overgrep mot Kirken og hierarkiet.

22 vitner ble ført, 19 for anklageren og 3 for forsvaret. Stikk i strid med tidligere praksis unnlot *Trybuna Ludu* denne gang å meddele at samtlige vitner ble overført fra fengslet direkte til rettssalen. Blant vitnene var ti prester og to nonner. At disse personer var blitt arrestert, var overhodet ikke kunnngjort tidligere. For øvrig heller ikke arrestasjonen av mgr. *Kaczmarek* selv som fant sted den 20. januar 1951. Alle var holdt så lenge fengslet som den nødvendige behandling for å få dem gjort til viljeløse redskaper, krevet.

Denne rettssak er karakterisert ved at den først og fremst har tatt sikte på å få beskyldt et stort antall kardinaler, biskoper og prester for angivelig å ha sammensverget seg mot Staten. Til og med Pius XI, den pave som er mer elsket enn noen annen av polakkene, ble beskyldt for å ha lagt press på katolikkene for å få dem til å stemme for Tyskland under den folkeavstemning som fant sted i Schlesien etter den første verdenskrig for å få fastlagt grensen i dette område mellom Polen og Tyskland. Kardinal *Hlond* ble betegnet som en person uten nasjonalitet, som en av Vatikanets tjenere. Og det ble særlig understreket at kardinal *Wyszynski* fulgte avdøde kardinal *Hlonds* politikk, hvorved ingen kunne være i tvil om at neste fremstøt ville bli rettet mot ham.

Som vanlig hadde taktikerne i Kreml ikke bare ett jern i ilden. Foruten det kommunistiske parti hadde man det nøytrale parti til Heinemann, pastor Niemøller og Wirth. Det ble også slått ut. Det tyske folk har altså støtt fra seg kommunistene, enten de er kamouflert eller ikke. Slik er dommen av 6. september.

Nazistene, ny-nazistene og fascistene hadde ikke mer hell med seg, men det er unødvendig å komme nærmere inn på. Betydningen av disse partier lå nærmest i den uro de kunne skape utenlands. I selve Tyskland er de ikke blitt tatt alvorlig, det viser tydelig folkets dom ved valget.

Tilbake står da sosialistene. Siden de mistet sine leder, dr. Schumacher, har de tapt mye av sin styrke, sin dynamikk og sine demagogiske egenskaper. Det er et marxistisk parti som har fornektet Marx siden han ble annektert av et terroristisk parti. Isteden prøver de å spille ultra-nasjonallister, men uten større hell.

På det europeiske plan er imidlertid sosialistene både i Tyskland og de andre vesteuropeiske land like interessert i et forbund som de andre partier. Like etter den annen verdenskrig var Paul-Henri Spaak, den belgiske sosialist, leder for den europeiske bevegelse. Men på den tid hadde jo sosialistene en viss grunn til å håpe at de kunne danne et sosialistisk Europa. Labour Party hadde makten i England, Karl Schumacher i Tyskland var en kraft. I Frankrike, Belgia og Holland representerte sosialistene en makt man måtte regne med. I De Forente Stater var de europeiske sosialistene i stor gunst så lenge Harry Truman og hans parti var ved roret.

I dag er stillingen en helt annen. Republikanerne styrer i Amerika, de konservative i England. Sosialistene er blitt en minoritet i Belgia og Holland. I Italia er de blitt splittet, i Nenni parti, som har kommunistiske sympatier, og Saragats parti, som nekter å slå inn på en nasjonal linje av frykt for å miste velgere til de radikale venstre. I Frankrike inntar sosialistene samme holdning som Saragats parti i Italia. De frykter kommunistenes overdrevne demagogi, men går selv tilbake under forsøket på å motarbeide dem.

Hvis et Europa-Parlament skulle vege i dag på det grunnlag som synes mest naturlig, med en utsending pr. 250 000 innbyggere, dvs. omkring 651 mandater på de 160 millioner europeiske medlemmer (franskmenn, tyskere, italienere, belgiere, hollendere og luxembourgere), hvordan ville da sammensetningen bli? Og på hvilket fast grunnlag skulle den første supra-nasjonale europeiske regjering hvile?

Ved å slå sammen resultatene fra de siste valg i de 6 land det gjelder, ville man ved en prosentvis utregning få følgende bilde: *Radikale Venstre (kommunister)*: 106 representanter (29 franske, 71 italienske, 4 belgiske og 2 hollandske). *Venstre (sosialister)*: 127 representanter (Frankrike 27, Italia 6, Tyskland 60, Belgia 16, Holland 16, Luxembourg 2). *Høyre (nasjonalister)*: 36 representanter (Frankrike 17, Italia 14, Belgia 2, Holland 2, Luxembourg 1). *Rene høyre (antidemokrater)*: 31 representanter (Frankrike 17, Italia 14). *Regjeringspartier* (det nåværende flertallsparti i de 6 land): 351 represen-

tanter (Frankrike 79, Italia 92, Tyskland 140, Holland 20, Belgia 18, Luxembourg 2).

Hvis et forenet Europa-Parlament skulle velges nå (vi vil ikke her drøfte Sveits' problemer under en slik eventualitet), ville de nåværende regjeringskoalisjoner i de 6 interesserte land få et flertall på 351 mandater av de 651, altså 25 stemmers overvekt av den absolutte majoritet som ville bli 326 stemmer.

Denne utregning viser at tanken om et sosialistisk Europa, som mange av forkjemperne for Forbundet nærer, er en ren utopi, både for Kontinentet alene, og enda mer hvis man skulle regne med Englands deltagelse.

Paul A. Ladame.

LITTERATUR

Livet i et kartheuserkloster.

Den kjente hollandske forfatter Pieter van de Meer de Walcheren har etter et besøk i kartheuserklosteret Val-sainte ved Fribourg i Sveits, skrevet en bok om kartheuserordenen. Det sveitsiske forlag, Thomas Verlag, Zürich, har sendt ut boken i tysk oversettelse: «Das weisse Paradies», 1949, 123 sider. — I hjemmet til Léon Bloy fikk forfatteren gjennom lesning av helgenlegender stifte sitt første bekjentskap med «ørkenfedrene» — kristne som ga opp sitt liv i verden og søkte ut som eneboere i ørkenen. Forfatteren kom snart til å nære en særlig kjærlighet for disse eremitter og for det høye livsmål de hadde satt seg. Eneboerne ble bærere av en fullkommen ydmykhet og en oppriktig, ekte kjærlighet. De fikk snart mange tilhengere, som sluttet seg sammen i ordenssamfunn. Utviklingen innenfor de forskjellige ordener førte til en stadig sterkere betoning av fellesskapet — eremittenes «ensomhets-ideal» ble skjøvet mer og mer i bakgrunnen. På 1000-tallet stc det imidlertid frem en veltalende forkjemper for en kristen «eremitt-bevegelse». En feiret universitetslærer ved navn Bruno ga opp sitt virke for å vie seg til et liv i ensomheten, i bønn og betraktning. Den hellige Bruno dro med 6 disipler ut i de øde fjellstrekninger ved Alpene, hvor de i 1086 grunnnet klosteret Chartreuse. Det ble moderhuset til kartheuserordenen, som regnes for å være en av de strengeste ordener innefor Kirken. Kartheuserordenen er en utpreget kontemplativ orden, hvor bønne- og botslivet inntar hovedplassen. Tilbaketrukket fra verden lever munkene i sine små hytter — på seks av ukens syv dager er det lite, for ikke å si intet fellesskap mellom munkene, som heller ikke taler seg imellom.

Pieter van de Meer de Walcheren har med sin bok fanget inn stemningen i et kartheuserkloster. Han gir en glimrende fremstilling av klostertanken og klosterlivet. I sluttkapitlet har forfatteren gitt ordet til en kartheusermunk som fører leserne inn i bønnens dypeste hemmeligheter, og som har mangt et «pauli ord» å si om gudsliv og kontemplasjon.

Pater Pio.

I kapusinerklostret i fjellbyen San Giovanni Rotondo i Syd-Italia lever en from munk, som forlenget har fått ry for å være en hellig mann. Pater Pio ble i 1919 stigmatisert, og fra da av har han fått det ene nådetegn etter det annet. Tusener av mennesker har strømmet til kapusinerklostret for muligens å møte troen og sjelehelbredel-

sen gjennom den fromme munk. Hver eneste dag er klosterkirken full av mennesker som vil overvære messen til pater Pio og som gjerne vil skrive for ham. Messen til pater Pio har vært en vekker for utallige mennesker, som alle skal ha opplevet sanheten i disse ord fra Piera Delfino Sessa: «Neppe har han nådd fram til altertrinnet og gjort korstegnet før hans ansikt får et forklaret uttrykk. Det er ikke lenger bare Guds prest, som bærer fram det guddommelige offer, det er den utvalgte Guds tjener, som bærer hans fem sårmerker og som går opp i Jesus og står opp med ham.»

Den italienske forfatterinne Piera Delfino Sessa har skrevet en meget interessant Pater Pio-biografi, som det sveitsiske forlag, Rex-Verlag, Luzern, har sendt ut i tysk oversettelse, «Pater Pio von Pietrelcina», 3. opplag, 1952, 162 sider. — Forfatterinnen forteller inngående om munkenes livsløp og om de mange «underlige» handlinger som har funnet sted omkring denne fromme pater. Hun avsier naturlig nok ingen dom. De hendinger hun beretter om, har bare krav på menneskelig troverdighet. «Den endelige dom vil Gud felle og kunngjøre gjennom sin Kirke.»

Betraktningsbøker.

Den sveitsiske kapusiner-pater P. Berchmanns Egloff har på Thomas Verlag, Zürich, gitt ut to små bøker, som vil hjelpe menneskene til et inderligere og frommere bønneliv. — «Der weisse Stein» (61 sider) omtaler de farer og vanskeligheter den kristne møter når han vil bygge opp et indre liv. Pateren viser seg her som en stor sjelekjenner, som vet å gi gode råd. Med hans hjelp vil en kunne seire og få den hvite sten, som et nytt navn står skrevet på — «og dette navn kan ingen andre lese enn den som får det» (Åpenbaringsens bok 2, 17).

Boken «Der Schatz im Acker» (1949, 65 sider) er en kort, men instruktiv veiledning som er bygget opp på tanker av den hellige Theresia fra Avila. Helgenens glade tillit har, sier forfatteren, vist sin evne til å oppløse alle dem som kommer inn i hennes kretsfelt. Og dette varer ved den dag i dag — også i dag går en guddommelig strøm ut av skriftene hennes, som har en «karismatisk» kraft. Den jødiske filosof dr. Elisabeth Stein kom således til troen og nådelivet gjennom den hl. Theresia — og modig gikk hun sin lidelsesvei fram til gasskammeret i en bønneånd, som et rikt ordensliv hos Theresias døtre hadde gitt henne. — «Der Schatz im Acker» fremhever grunntankene i budskapet fra den hl. Theresia og er lagt an som en grei innføring til helgenens berømte selvbiografi.

Det er å håpe at mange vil finne fram til disse små, men meget verdifulle «betraktningsbøker».

H. R.

Nidarosdomen

I BILDER

Et praktfullt billedalbum under redaksjon av Domkirkens arkitekt, Helge Thiis, over vår Nasjonalhelligdom. Pris innbundet kr. 16,35

Boken finnes også i en utgave med engelsk, fransk og esperanto tekst. - Pris innbundet kr. 17,85

Den ideelle gave til slekt og venner i inn- og utland

F. BRUNS BOKHANDELS FORLAG

UTLANDET:

VATIKANET

1954 — et «Maria-år».

Den hellige far har i en utførlig og betydningsfull ensykliska proklamert året 1954 som et *Maria-år* til minne om hundre-året for proklamasjonen av dogmet om Marias uplettede unnfangelse.

Den hellige far oppfordrer inntrengende alle katolikker jorden over til å anrope Guds Mor om forbønn for oppnåelse av at freden må bevares, at Kirkens enhet igjen må bli en realitet og om at Gud vil se i nåde til *taushetens kirke*: de mange millioner katolikker bak jernteppet som i dag lider forfølgelse for sin tros skyld. Samtidig pålegges geistligheten å sørge for at dogmet som Marias utplettede unnfangelse blir forkynt i prekener. Det henstilles til de troende i så stor utstrekning som mulig å valfarte til de helligdommer som særlig er viet til Guds Mor.

Klosterdisiplinen en faktor i kampen mot vår tids farer.

Betrakter man Kirkens navnkundige historie, må man ikke overse de store fortjenester den orden som ble grunnlagt av den hellige *Benedikt* har innlagt seg, fremholdt Den hellige far i en tale han nylig holdt til deltagerne i den kongress som har vært avholdt i Rom. Ikke med sverdet og ikke med krig, men derimot med plogen, ved kjærlighet og sannhet har den hellige Benedikts sønner utbredt Evangeliets lys. De har formet deres gjerning etter Kristi lære, og den dag i dag er benediktinerordenen i besiddelse av kraft og ånd til å overvinne de farer og onder som tiden er fylt av: klosterdisiplinen.

Abbeder og priorer fra de 15 forskjellige benediktinerkongregasjoner som er sluttet sammen i den såkalte konføderasjon, omfattende i alt om lag 150 abbedier og priorater med nærmere 11 500 ordensmedlemmer, deltok i kongressen. Den ble ledet av abbed-primas *Bernhard Kaelin* og behandlet spørsmål av juridisk og liturgisk art.

Erkebiskopen av Goa utnevnt til vice-camerlengo.

Stillingen som vice-camerlengo i Kirken, et av Kuriens høyeste embeter, er av Den hellige far betrodde erkebiskopen av Goa, mgr. *da Costa Nunes*. Erkebiskopen beholder sin tittel som patriark av Vestindia og er samtidig utnevnt til titular-erkebiskop av Odessa.

CANADA.

Diplomatisk forbindelse etableres med Den hellige stol i nær fremtid.

Canada kommer til å opprette diplomatisk forbindelse med Den hellige stol om ikke lenge, erlærte nylig statsminister *Louis Laurant* som selv er katolikk. Flertallet av regjeringsmedlemmer er enig i dette, da en diplomatisk representasjon ved Den hellige stol ikke på noen måte kan sies å være en forurettelse eller forfordeling av andre konfesjoner. Opprettelsen av en slik forbindelse har nemlig mindre en religiøs enn en politisk betydning.

CHINA.

Over 5000 misjonærer myrdet eller utvist.

Korrespondenten til det amerikanske, katolske telegrambyrå i Hongkong melder at over 5 000 misjonærer er blitt myrdet eller fordrevet siden kommunistene kom til makten i China. I slutten av juni dette år fantes det ennå 594 utenlandske misjonærer i China mot 5 700 før den kommunistiske revolusjon.

Fransiskanerpater utarbeider italiensk-kinesisk ordbok.

Den italienske fransiskanerpater *Benedetto Valle* vil i løpet av fire år bli ferdig med en omfattende italiensk-kinesisk ordbok. Den kinesisk-italienske del er allerede ferdig. Arbeidet med den tok 14 år. Den inneholder 12 000 stikkord og 80 000 talemåter fra omgangsspråket og uttrykk fra alle

grener av den moderne kinesiske litteratur, journalistikk og historie, fra sosiologien og økonomien. Pater Valle har virket som misjonær i China siden 1923. I 1934 sendte han ut en kinesisk grammatikk. Hans ordbok er den første omfattende og fullstendige ordbok som er utgitt.

Fengslet kinesisk prest vinner 12 medfanger for Troen.

En kinesisk prest som ble arrestert og dømt til tvangsarbeide formådde under straffen å vinne 12 av sine lidelsesfeller for den katolske tro.

Likene av to katolske prester funnet i Hongkong.

Likene til de to kinesiske prester pater *Baptist Cheng* og pater *Peter Ngai* ble nylig funnet i et katolsk sogn i Hongkong, altså utenfor kommunistdiktaturets maktområde. Det antas at begge er falt som offer for et kommunistisk overfall. Likene var ille tilredt.

DE FORENTE STATER.

De katolske biskoper gir 200 000 dollar til nødlidende barn i Korea.

Det katolske episkopat i De forente stater har stillet 200 000 dollars til disposisjon for nødlidende barn i Korea. Den sum som katolikken i De forente stater har gitt i løpet av 10 år til befolkningen i Korea kommer dermed opp i 200 millioner dollars!

Ekte fagforeningsnøytralitet.

De forente staters fagforeninger har alltid opprettholdt streng nøytralitet i spørsmål som vedrører livssyn og konfesjon. Det gode forhold som denne holdning har skapt mellom Kirken og fagbevegelsen i De forente stater, ble sterkt understreket i de prekenene som ble holdt i de katolske kirker på Labour-day — arbeidets dag — i år. Kirkens sosiale lære ble fremholdt som den sunne middevei mellom ytterlighetene til høyre og til venstre. Det ble også understreket at fagforeningene i De forente stater, bedømt ut fra den kristne sosiallæres prinsipper, er sunn, og at den velvillige holdning Kirken har inntatt til dem helt ut er rettferdiggjort ved den holdning den amerikanske fagbevegelse selv har inntatt til spørsmål som for Kirken er vesentlige. Begge lederne for de to store fagforeninger AFL og CIO overvar katolske gudstjenester på Arbeidets dag, og *Durkin* som inntil fornylig var arbeidsminister, nedla en krans ved minnestøtten over kardinal *Gibbon* i Washington. I sin tale minnet han om Kirkens kamp i De forente stater for sosial rettferd og om kardinal *Gibbons* innsats for arbeidernes organisasjonsrett.

ENGLAND

Polsk sjelesørger myrdet av kommunister?

Den polske flyktningeprest *Henry Borynski* forlot den 13. juli etter en telefonoppringning sin bolig i Sheffield. Siden har han vært sporløst forsvunnet. Til tross for iherdig etterforskning, har man ikke funnet noe spor etter ham. 50 engelske detektiver har nylig vært samlet i Sheffield for å drøfte denne sak.

Politiet meddeler at man ikke kan regne med at *Borynski* har forlatt England. Man går ut fra at *Borynski* som var kjent som en meget virksom anti-kommunistisk prest er blitt brakt til ukjent oppholdssted av kommunister, at han holdes som fange der eller er myrdet.

Hovedmassen av konvertittene er arbeidere.

80 % av de 12 000 engelskmenn som årlig går over til katolisismen, tilhører arbeiderklassen, uttalte erkebiskopen av Westminster, kardinal *Griffin*, nylig på en pressekonferanse. Den katolske kirke i England kan glede seg over en sikker og rolig vekst. Kardinalen gir uttrykk for den oppfatning at Kirkens store fremgang i England bl. a. skyldes engelskmennenes større reisemuligheter. Store grupper fra alle samfunnslag besøker det europeiske fastland enten som turister eller som soldater og får der et sterkt inntrykk av Kirkens maktfulle utfoldelse.

FRANKRIKE

Arbeiderprestene fortsetter sin virksomhet.

I forrige nummer av «St. Olav» brakte vi en melding om at det vil bli slutt med «arbeiderprestene»s virksomhet i Frankrike. Det viser seg nå at den meldingen med dette innhold som var offentliggjort i pressen verden over, ikke stemmer

med det faktiske forhold. Det er åpenbart at den bygger på en misforståelse av den anordning som prefekten for Studiekongregasjonen, kardinal *Pizzardo*, har utstedt. Den forbød de franske biskoper å la seminarister, dvs. de som studerer all prest, å ta arbeid i industrien i ferietiden. Kardinalens skrivelse til de franske biskoper er datert den 27. juli 1953 og kan således ikke settes i forbindelse med den streikebevegelse som tok til den 7. august. I sin skrivelse fremholder kardinalen at forsøket med å la seminarister arbeide i industrien teoretisk nok kan la seg forsvare, men at det er uheldig for de unge presters utdannelse. Derfor er dette *practicum* nå blitt inndradd. Også det presteseminar i Lemoges som utdanner prester for arbeidermisjonen, vil bli omorganisert. Det ledende katolske blad i Frankrike *La Croix* skriver at de forholdsregler som nå er truffet, intet har å gjøre med hele spørsmålet om arbeiderprestene.

Den hellige Bernadette Soubirous jordiske rester skal overføres til Lourdes.

I anledning hundreårsfeiringen av Den hellige jomfrus åpenbaring i Lourdes vil de jordiske rester til den hellige *Bernadette Soubirou* bli overført fra Nevers til Lourdes i 1958.

HELLAS

Regjeringen protesterer mot opprettelsen av erkebispedømmet Athen.

Den greske regjering har protestert mot innførelsen av titelen «erkebiskop av Aten». Direktøren for departementet for kulturelle saker har erklært at Londonavtalen av 1830 bare anerkjenner erkebispedømmene Corfu og Maxos i Hellas og ikke en katolsk biskop med titelen erkebiskop av Athen. Det katolske ukeblad i Athen har svart ved å vise til at den nevnte London-avtale gir Den katolske kirke rett til å opprette katolske bispedømmer over alt hvor det finnes påkrevet.

INDIA

Mgr. Cardijn om misjonens oppgave.

Etter å ha reist omkring i India i 7 uker erklærte mgr. *Joseph Cardijn*, grunnleggeren av Unge Kristne Arbeidere, at det må skje en gjennomgripende forvandling av oppfatningen av Kirkens misjonsoppgave. Den må, fremholdt mgr. *Cardijn*, sees i lys av de bestående forhold og den påtrengende nødvendighet av sosiale reformer. Han fremholdt videre at Kirken nyter stor aktelse og respekt i India, men at den ennå ikke har tatt fatt på løsningen av de indiske massers grunnleggende problemer som er sulten, utbytningen og den industrielle kapitalismes utvekster. Løsningen av disse problemer krevet grunnleggelsen av en omfattende sosial bevegelse, basert på de pavelige, sosiale ensyklikaer. *Cardijn* advarte mot alt som legges ut som at Kirken skulle ha knyttet seg til vestmaktene, og krevet at alle tendenser i retning av imperialism og kolonisystem må utryddes. De indiske masser våkner nå opp fra sin fatalistiske godtagelse av sin elendighet. Forholdene i dag begunstiger i høy grad kommunistenes agitasjon, særlig blant de intellektuelle og på universitetene hvor de snylter på den indiske nasjonalisme og utnytter mistilliten til vestmaktene. *Cardijn* fordømte meget sterkt «den negative anti-kommunisme» som søker å mistenkeliggjøre som kommunisme ethvert berettiget sosialt krav. Oppbyggingen av en ekte fagbevegelse i India ville ifølge *Cardijn* være det beste middel til å lindre massenes ubeskrivelige nød.

Kirkens innsats på det sosiale område.

Om lag 1 300 katolske institusjoner arbeider sosialt i India. Bare under Caritas står 576 sykehus, 415 Waisenhus, 152 yrkesskoler, 5 hospitaler for spedalske og 150 velferdssentra. Denne sosiale virksomhet står ikke i noe rimelig forhold til den som den indiske regjering har tatt initiativet til. Den lar nemlig meget tilbake å ønske.

ITALIA

Det Allerhelligste i prosesjon gjennom de røde distrikter.

På den katolske arbeiders dag nådde en eukaristisk bilkolonne frem til Turin hvor den 14. nasjonale eukaristiske kongress fant sted samme dag. 2000 arbeidere fra alle deler av Italia deltok i denne eukaristiske bilkortesje som i løpet av 3 dager passerte gjennom Italias røde distrikter. Lederen av kortesjen, mgr. *Baldelli*, kunne på grunnlag av de opplevelser man hadde under ferden slå fast at det religiøse liv

har tatt et storartet oppsving i disse kommunistisk infiltrerte industriområder. Gjennom de store industribyer La Spezia, Genova, Milano og Turin ble kortesen ledsaget av motoriserte stafetter. På alle åpne plasser hadde tusenvis av arbeidere innfunnet seg for å høre mgr. Baldellis taler og for å motta den sakramentale velsignelse.

Fare for San Ignazio-kirken i Rom.

Under restaureringsarbeider i San Ignazio-kirken i Rom har man konstateret at loftet er i ferd med å styrte sammen. Det skal være fare for at Andreas del Pozzos berømte fresker vil bli ødelagt.

Graham Greene's «The Power and the Glory» dramatisert.

Den engelske dikter og konvertitt *Graham Greene's* berømte roman «The Power and the Glory», som også er oversatt til norsk, er nå dramatisert. Stykket vil få sin uroppførelse i Pisa.

JAPAN.

Kjent vitenskapsmann opptatt i Kirken.

En av de ledende professorer ved Det katolske universitet i Tokio, og docent i engelsk litteraturhistorie, prof. *Tsutomu Chiba*, ble nylig opptatt i Kirken. Av universitetets 78 docenter er 33 katolikker; 327 av universitetets 1600 studenter bekjenner også den katolske tro.

Kirke gjenreist i Nagasaki.

En av de katolske kirker som ble ødelagt under atom-bombangrepet mot Nagasaki er nå helt gjenreist. Også kostbare glassmalerier ble satt på plass i vinduene bak høyalteret. Kirken var opprinnelig bygget av franske misjonærer i 1865. Den ligger midt imot en høyde hvor 26 japanske martyrer ble korsfestet i 1697.

Tallet på katolikker er øket med 70 % siden 1947.

Siden 1947 er tallet på katolikker i Japan økt med 70 %. Ifølge offisielle tallopgaver er tallet på katolikker i dag i Japan 185 284 mot 171 785 for et år siden.

JUGOSLAVIA

Ortodoks metropolit slått ned med stokkeslag.

Den serbisk-ortodokse metropolit i Serajevo, dr. *Nektarije Krulj*, har måttet holde sengen i flere uker på grunn av den behandling han for noen tid siden fikk av en flokk kommunister. Korrespondenten til *British United Press* melder at den 75 år gamle biskop hadde alvorlige kvestelser på armer og skuldre og at hans høyre ankel var så opphovnet at han ikke kunne gå. Biskopen uttalte til korrespondenten: «Jeg beklager hvis dette volder Staten vanskeligheter. Jeg bebreider ikke disse arbeidere, for de er ført vill.»

Metropolitien var blitt trukket ut av klostret Ozren, som er et litet ortodoks sentrum i de bosniske fjell mellom Dobej og Tuzla, og ført ned på klostergården hvor han ble slått med stokker i en halv time. Etter fullgjort arbeid av de om lag 300 kommunister som var med på mishandlingen, forsvant de og lot biskopen bli liggende på klostergården. Biskopen var kommet til klostret for å delta i feiringen av Marias opptagelsesfest, som har vært feiret i dette kloster siden det ble grunnlagt for to hundre år siden. Det har aldri hendt tidligere at denne høytidelighet er blitt forstyrret, men i år ble den betraktet som en «provokasjon». Den flokken av arbeidere som trengte seg inn i klostret ble anført av to fremmede personer. Det fantes bare 5 munkere i klostret, og de kunne intet gjøre for å komme biskopen til hjelp, men straks kommunistene hadde forlatt klostret fikk de ham overført til en bondegård. Senere på kvelden kom det en «delegasjon» fra Tuzla som ba biskopen om å forlate stedet da «folket ønsker det».

Det er dette president Tito kaller religionsfrihet, og en av de mange episoder mr. Attlee ikke fikk se under sin tre ukers feriereise i Titos kommunistiske paradisi.

Biskoper overfalles.

Nylig ble biskopen av Hvar, mgr. *Pusic*, overfalt av en flokk som ble anført av medlemmer av den lokale «sosialistiske front». *Radio Vaticana* har fremholdt at biskopen ble overfalt av samme grunn som biskopen av Split for noen tid siden: han hadde suspendert de prester som hadde vært til stede på

et møte som var arrangert av frafalne prester — de det kommunistiske styre har organisert i Cyril og Methodius-selskapet.

Den apostoliske administrator i bispedømmet Sibenik, mgr. *Banic*, ble nylig jaget ut av den landsby hvor han er født, Dojni, som ligger i nærheten av Split. Den kommunistiske kringkaster i Zagreb har søkt å forklare overgrepet med at biskopen var reist til landsbyen «for å drive politisk propaganda», at landsbybefolkningen hadde bedt ham å dra sin vei, og at den, når biskopen ikke etterkom denne «anmodning», fjernet ham med makt.

I tillegg til disse meldinger fra Split-området foreligger også en melding om at en opphisset flokk kastet stener gjennom vinduene i en kirke, hvor hjelpebiskopen av Senj, mgr. *Pavlisic*, meddelte feringens sakrament.

Den 13. august meldte den kommunistiske kringkasting i Zagreb at bønder fra Svetlin i Ivanjica-distriktet noen dager tidligere hadde nektet biskop *Salis-Seewis* å meddele ungdom i deres landsby feringens sakrament og tvunget ham til å forlate landsbyen. Biskop *Salis-Seewis* er hjelpebiskop i kardinal *Stepinacs* bispedømme i Zagreb.

Også feltmarskalk Montgomery forsøkt ført bak lyset.

Da feltmarskalk *Montgomery* nylig besøkte Jugoslavia, hadde de kommunistiske myndigheter igjen truffet omfattende forholdsregler for å hindre at feltmarskalken fikk vite noe om kirkeforfølgelsen. Således fikk domprosten i Spalato, som like før feltmarskalkens besøk hadde vært utsatt for overfall, ordre til ikke med et ord å omtale episoden for den høye gjest under dennes besøk i katedralen. Atskillige engelsktalende geistlige og legfolk ble av forsiktighetsgrunner satt i arrest før marskalken ankom, mens andre engelsktalende ble oppfordret til å holde seg innomhus så lenge marskalkens besøk varte.

KOREA.

Tre feltprester omkommet i kommunistiske fangeleire.

I Nord-Koreas fangeleire har tre katolske feltprester mistet livet. Man savner underretning om fem andre.

PALESTINA

Ny apostolisk delegat.

Mgr. *Silvio Oddi* som, inntil kommuniststyret i Jugoslavia brøt med Vatikanet, var nuntius i Beograd, er blitt utnevnt til apostolisk delegat i Jerusalem og Palestina som det heter i *Annuario Pontificio*, til tross for at virkeområdet også omfatter Jordan og Cypren. Han følger etter erkebiskop *Testa*, som nå er nuntius i Sveits.

POLEN

Danzigs biskop forvist til Krakov.

I «St. Olav» nr. 32/33 kunne vi meddele at biskopen av Danzig, mgr. *Karl Maria Splett*, var blitt løslatt etter å ha sonet en dom på 8 års fengsel som ble avsagt etter en skinnprosess etter vanlig kommunistisk oppskrift.

Det meldes nå at biskopen er forvist til Krakov, hvor han må oppholde seg i et kloster. Han får ikke vise seg i sitt tidligere bispedømme.

Prestene skal nå tvinges til å preke kommunisme.

Kommuniststyret i Polen krever at de katolske prester i sine prekener skal behandle «aktuelle problemer». Den katolske geistlighets «verdensfremmede holdning» er gjenstand for sterk kritikk på kommunistisk hold. Som emner for prekener foreslås «seksårsplanen», «produksjonsbestemmelserne», «kollektivbrukene» og den kommunistiske «litteratur». Det hemmelige politi har fått ordre til å overvåke gudstjenestene og til å arrestere prester som preker over overnaturlige emner.

SOVJETUNIONEN

80 000 katolske barn i «forbedringsleire».

En russisk tvangsarbeider, *Viktor Kaledin*, som har klart å redde seg over til den frie verden, forteller at om lag 80 000 katolske barn fra Polen, Ukraina og Romania skal befinne seg i «forbedringsleire» i arktiske egne i Sovjet-Russland. Viktor Kaledin var selv tvangsinternert i Nord-Russland og registrert som fange nr. 4480.

Ifølge Kaledins beretning ble alle disse barn med makt fratatt foreldrene og brakt til områdene ved Iratsk og Arka.

Da de på grunn av sin katolske tro ble «en fare» for andre barn i skolepliktig alder i disse leire, ble de over ført til «forbedringsleire». I disse leire må de utføre arbeide i opptil 10 og 12 timer hver dag. De har plikt til å overvære henrettelser av prester og ordenssøstre. Ifølge Kaledin befinner det seg over 3 millioner barn i skolepliktig alder i arktiske strøk i Russland. De har ikke det nødvendige til livets opphold.

SØR-AFRIKA

Den apostoliske delegat i Cape Town har på forespørsel gitt følgende erklæring om rasespørsmålet i Den Syd-Afrikanske Union:

Det er meget å beklage, at artikler som blir offentliggjort i oversjøiske magasiner, aviser og tidsskrifter, ofte gir et fordreiet bilde av det kompliserte raseproblemet i Syd Afrika. En som bare har slike artikler å støtte seg til når det gjelder å skaffe seg en mening om dette spørsmål, kan lett få det inntrykk at ikke-europeere er en undertrykt og dårlig behandlet majoritet i dette land. En leser, som ikke er fortrolig med Syd Afrikas historie eller samfunnsmessige forhold, og som stoler på opplysningene fra artikkelforfattere som mangler ansvarsfølelse overfor sitt stoff eller som hverken er tilstrekkelig forståelsesfulle eller objektive i sin fremstilling, — vil uten tvil få en meget ugunstig oppfatning av Syd Afrika.

— Skjønt europeernes styre i alminnelighet har gjort meget for å fremme de fargede folkeslags utvikling ved undervisning og ved sosiale og medisinske tiltak, må det medgis at de sosiale faktorer ved den afrikanske befolknings massebevegelse ikke er blitt viet fullt tilstrekkelig oppmerksomhet.

— Ingen vil benekte at der i dag finnes uheldige ting i den sosiale struktur i det syd-afrikanske samfunn — hvilket land kan si seg fri for ethvert sosialt onde? — men man burde være klar over at disse problemer angår det syd-afrikanske folk selv og at det er dette folk som må finne en løsning.

— Imidlertid må man ikke glemme at de vanskeligheter dette er forbundet med, hverken kan løses ved forhatet

kritikk eller ved en eller annen teoretisk forenkling av spørsmålet.

— Hvis det er vanskelig — som vi alle vet fra daglig erfaring — å få i stand og bevare et harmonisk samkvem mellom folk som har arvet en felles kultur og tradisjon, — hvor meget vanskeligere må det ikke nødvendigvis bli å opprette og bevare harmoni mellom folk fra helt forskjellige kulturer, f. eks. mellom folk med en primitiv kultur og na-boer som har arvet en gammel, rotfestet kultur?

— Jeg tror at det ville være å si en usannhet, å påstå at de ansvarlige myndigheter har sviktet enten i sin gode vilje eller i beslutningen om å arbeide ærlig og klokt når det gjelder å forbedre de sosiale betingelser for alle raser i dette land.

THAILAND.

Katolikk diplomatisk sendemann.

En katolikk, *Luang Bhadravadi*, er utnevnt til Thailands minister i India, til tross for at 99 % av Thailands befolkning er buddhister. Den lille katolske minoritet i Thailand nyter full religionsfrihet.

Følgelsen i B-sonen.

Av de 90 katolske prester som fantes i B-sonen i «Fri»-staten Trieste i 1946, var det bare 30 igjen ved begynnelsen av dette år — et resultat av det jugoslaviske kommuniststyrets «administrasjon» av denne sone. Noen er blitt myrdet, andre fengslet og fordrevet. For ikke å gå lenger tilbake enn til året 1950 ble den 3. januar dette år patrene ved helligdommen Strigano, som hvert år ble besøkt av tusener av troende, fordrevet; den 12. mai 1951 ble sognepresten i Sicciole, *Don Guido Bortuzzo*, tvunget til å søke asyl i byen Trieste sammen med sin mor og sine søstre. Den samme skjebne rammet prestene *Gaetano Tumia* og *Maria Favotti* den 12. februar 1952; den 16. februar ble de to gjenværende nonner i Pirano fordrevet fra B-sonen; den 23. juli samme år ble sognepresten i Bui, *Leonardon*, fordrevet, da kommu-

KRISTIANSAND		
 <p>Knut Lie's Byens Stabbur TELEFON 2234 KRISTIANSAND S. VIA A VIS NORGES BANK</p>	 <p>TORJUSENS EFTF. OLE MOE Tollbodgt. 2 - Kristiansand S.</p>	
<p>Fetevareforretning - Salater - En gros og en detalj</p>	<p>TOR RUUD Aut. Rørleggerforretning Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.</p>	
<p>HALVARD THORSEN A/S Aut. Rørleggerforretning Kr. 4gt. 17 - Kristiansand S.</p>	 <p>FRUKT- OG GRØNNSAKEFORRETNING</p>	
<p>SIGURD TVEDT Ur & Brilleoptikk Telefon 3427 - 4428 Kristiansand S.</p>	<p>Kjøp hos våre annonsører</p>	<p>Telefon 281 Skippergt. 41 EMIL SYVERTSEN Skotøyforretning Eldste forretning i bransjen Etabl. 1870 Kristiansand S.</p>
<p>SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15</p>	<p>ALT I BLOMSTER Dana Blomsterforretning Dr.gt. 53 - Tlf. 1192</p>	<p>KRISTIAN FRIVOLD Kjøit & Pølsevarer Tlf. 2175 - Kristiansand S.</p>

nistene nektet å godkjenne biskopens utnevning av ham til denne stilling; av samme grunn ble sogneprest *Bruno Volpe* fordrevet fra Isola, 10 dager etter at han var blitt utnevnt til sogneprest der.

Typisk er den skjebne som rammet sognepresten i Pirano, *Egidio Malusa*. På grunn av den mishandling han hadde vært utsatt for av det kommunistiske politi, måtte han legges inn på et Røde Kors sykehus i Lorenzago. Mens han lå syk ble han i den lokale kommunistpresse beskyldt for å ha levet et umoralsk liv, og da han vendte tilbake til sitt sogn etter sykehusoppholdet, ble han møtt av demonstrasjoner. Ob-skøne karikaturer av ham var klebet opp på husveggene.

Den 11. november 1951 ble sognepresten i Capodistria, mgr. *Bruni*, stanset av en flokk menn mens han var underveis til Carcase for å meddele Fermingens sakrament. Om lag tretti mann som hadde ligget i bakhold, førte ham inn i en skog i nærheten hvor de mishandlet ham; senere tvang de ham til å gå i to timer til de nådde toppen av en høyde hvor de lot ham bli liggende bevisstløs. Ingen er i tvil om at de jugoslaviske kommunister som administrerer dette område, har skylden for denne udåd. Overfallsmennene hadde nemlig brukt kjøreteoyer som tilhører brannvesenet i Capodistria; dette er underlagt «Folkforsvaret» på stedet. Historien ble gjengitt i kommunistpressen som et «bevis» på «folket»s raseri mot biskopen av Trieste, fordi han våget å sende en geistlig til stedet for å meddele Fermingens sakrament.

Den 8. juli 1952 trengte syv mann seg inn i prestegården til sognepresten i Isola; de mishandlet ham og henstillet til ham å forlate Isola innen 8 timer om han ønsket å slippe en enda værre mishandling. Da sognepresten ble på sin post, oppsøkte de samme personer ham i sognekirken neste morgen og truet med å lynsje ham, om han ikke straks forlot stedet. Som flyktning tok han så av sted til byen Trieste.

TYSKLAND

Dr. Asmussen stiller interessante spørsmål.

Den kjente tyske, protestantiske teolog, *dr. Asmussen*, har i et åpent brev til sine trosfeller stillet en rekke spørsmål vedrørende deres forhold til katolisismen. «Hvilken forklaring,» spør han, «kan vi gi på den kjensgjerning at Den katolske kirke i Tyskland er så meget mer åndelig virksom enn vi er? I litteraturen, med hensyn til kall, kirkegang og villighet til å tjene? Hvorfor er det i noen deler av vårt land betraktet som protestantisk å tro lite, ikke å være angerfull, ikke å rette på sine feil, sjelden å be og gå i kirke? Hvorfor dømmer vi katolikken etter deres dårlige og ikke etter deres gode representanter? Hvorfor er vi redd for å lære katolisismen å kjenne slik som den faktisk er i dag? Hvorfor tenker vi alltid på den slik som den var for 400 år siden? Hvorfor reiser vi oss ikke mot vår tids fornektelse som angriper Den katolske kirke, men mener kristendommen?» — Ja, hvorfor?

UNGARN

Kirken på Verdensfredsrådets møte i Budapest.

I det kommunistiske verdensfredsråd i Budapest sitter også tre katolske biskoper, nemlig erkebiskop *Julius Czapik* fra Eger, biskop *Andreas Kamvas* fra Csanad som også er apostolisk administrator for kardinal *Mindszenty's* erkebispedømme Esztergom, og biskop *Colman Popp* fra Győr. I et møte i dette fredsråd nylig redegjorde disse biskoper for Kirkens fredsberedskap og lot kommunistene forstå at freden ikke er noe som russerne har oppfunnet, men tvertimot et av Kirkens hjerteanliggender gjennom snart 2000 år.

Mgr. Czapik uttalte bl. a.:

«Fredens sak er Kirkens hjerteanliggende. Å skape fred

har vært dens oppgave siden den første julenatt, da englene sang: Fred på jord for de mennesker som har en god vilje. Jeg ønsker fred fordi jeg er kristen. Fredslengselen er nedlagt i hvert menneske fra fødselen av, men Kirken har gjort den til sin egen og til sin egentlige trosbekjennelse. Englesangen på Bethlehems marker var for øvrig ikke den eneste fredshilsen. Den oppstandne Kristus hilste sine omgivelser med ordene: «Fred være med dere.» Og hvor ofte bruker ikke Kirken denne vending: «Gå bort i fred»? På utallige sider i evangeliene er det tale om fred. Derfor kan vi erklære: Vi vil fred, og vi vil freden, fordi vi er Kirkens troende barn. I millioner av messer lyder hver dag over hele jorden ordene: «Dona nobis pacem» — gi oss fred!»

Den nye kommunistiske statsminister krever tålmodighet i kampen mot Kirken.

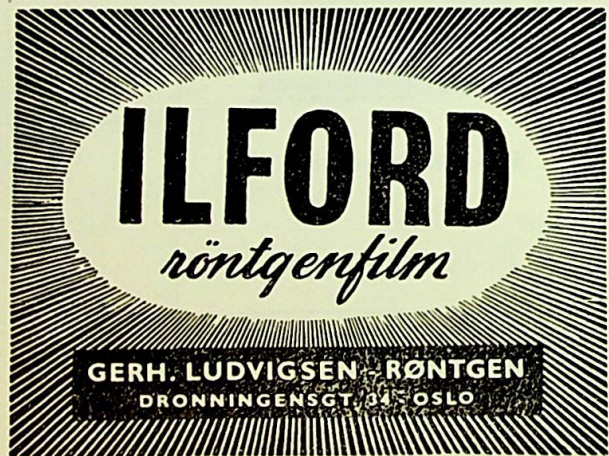
«Vi må være tålmodige, når det gjelder religionen», uttalte den nye kommunistiske statsminister i Ungarn i sin første tale etter tiltredelsen. «Jeg kommer ikke til å tale vold, når det gjelder denne sak.» En forbausende uttalelse som jo rommet en temmelig sterk kritikk av forgjengerne.

ØSTERRIKE

Arbeiderne oppdager presten.

I en oversikt over geistlighetens sosiale struktur i fremtiden i Østerrike, som er offentliggjort i bladet «Offenes Wort», heter det i overskriften, at «arbeiderne oppdager presten». Bladet taler om at arbeiderne i Østerrike plutselig har oppdaget prestestanden og anfører som bevis for sin påstand at 65 arbeidere fra de forskjellige yrker for tiden studerer ved aftenskoler for å forberede seg til å kunne tre inn ved et presteseminar. I oversikten begrunnes dette omsving, denne gjensidige tilnærming mellom prest og arbeider, med at prestene i Østerrike i dag har vunnet innpass i arbeiderfamiliene og at arbeiderne som følge herav ikke lenger motsetter seg at deres sønner velger den geistlige stand. Statistikken viser at nedgangen i prestekall i andre samfunnslag er i ferd med å oppveies av prestekallene blant arbeidere.

OSLO

THIIS & CO. A/S
Bygningsartikkelforretning

Materialer til nybygg,
innredning og vedlikehold

Vis à vis Vestbanen
Sentralbord 42 58 77

SYKEHUS - BOLIGER - ØKONOMIAVDELINGER

C. Thune-Larsens
ARKITEKTKONTOR

Dalsveien 33 - Slemdal - Oslo

Røntgen- og elektromedisinske apparater

PROTON NORSK RÖNTGEN

DRAMMEN		FREDRIKSTAD	
<p>Mye De ikke kan lese dette i 20 cm avstand, ber De gå til øyeblikk, for da trenger De briller.</p> <p>Optiker L. Eriksen A/S Drammen.</p>			
<p>C. H. PEDERSENS EFTF. Bakeri - Konditori og Kaffe Haugesgt. 3. Tlf. 2863 Drammen</p>		<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler</p>	 <p>ALT I GLASS, porselen og stentøy. En detail</p> <p>Fredrikstad Glassmagasin A/S Etabl. 1869</p>
 <p>KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659</p>		<p>HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p>	<p>C. HANSSSEN Trykkeri - Bokbinderi Protokollverksted - Linjeranstalt Fredrikstad</p>
<p>$\frac{1}{2}$ Tyri Fabrikker Drammen</p>		<p>TYRILYS leveres i alle størrelser og typer</p>	
H A M A R			
<p>JOHS. LIE Kjøttforretning Hamar</p>	<p>Kjøp hos våre annonsører</p>	<p>NORMANN Fotograferer over hele landet</p>	
<p>HUGO HOFFSTEN Handelsgartneri og Blomsterforretning H a m a r</p>	<p>OSKAR WIIK Herreekvipering Skotøy Reiseartikler Strandgaten, Hamar</p>	<p>HAMAR FARVEHANDEL Etablert 1865 Strandgaten — Tlf. 1134, 1862 H a m a r</p>	
<p>KR. MOHN Urmaker - Optiker Hamar</p>	<p>Kolonial fra 1876 G. JENSEN INNEH.: JØRGEN S. JENSEN Selvbetjening fra 1952</p>	<p>HAMAR PAPIR OG MUSIKKHANDEL Musikkinstrumenter Noter - Plater</p>	
<p>KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT H a m a r</p>	<p>M. GRAVDAHL BOK OG PAPIRHANDEL Tlf. 1900 - Hamar</p>	<p>CHR. PLATOU MUSTAD Hamar</p>	
<p>Støkken^s Bokhandel^{A/s} HAMAR Tlf. 1021 - 1856</p>	<p>VESTBYEN KOLONIAL Kr. Johansen Tlf. 1339 - 1362 Hamar</p>	<p>ØSTREM & OLSEN Strandgt. - Hamar</p>	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

TEKNISK HUSHJELP A/S

Citypassasjen, Oslo

Tlf. 33 51 00

Elektriske artikler og
installasjoner

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

SPAR TIL NESTE
FERIE
BEGYNN I DAG!

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet

Jens J. Andersen

OSLO - CENTRALBORD 68 34 00

Beste leverandør av

KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Melitta

KAFFETRAKTER

gir bedre og drøyere kaffe
Riktig formaling sparer kaffe

Føres i ledende kaffe- og
kjøkkenutstørsforretninger

HERMAN H. RITTERS

ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo

Tlf. 42 34 66

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

ERLING MOE

god-fisk

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

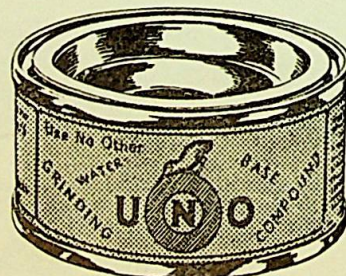
Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

Beste
og hurtigste
slpemiddel
for lager og
ventiler